

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / juli-augustus 2019



**ONZE WEG
ZOEKEN**

EEN DAG UIT HET LEVEN
VAN TON JANSSENS

MUZIEK
IN DE LITURGIE

OP STAP MET DE
HOOIDONK-EXPRESS

GASTVROUW
ANN WAEGHE

Relevant - Nummer 04
TWEEMAANDELIJKS
Juli-augustus 2019

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X – P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Onze weg zoeken.....	4
Een wandeling	10-11
Een dag uit het leven van Ton Jansens	12-13
Met Maria op weg	14
Attent vernieuwt	15
Muziek en zang verinnerlijken onze beleving van de liturgie	16-17
In de kijker: Op stap met de Hooidonk-Express	18
Estafette: gastvrouw Ann Waeghe	19
De kiosk	20
Lerenslang:	
Creatief, enthousiast en missionair	22
Doorkijk: Maria loven en smeken	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.
Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.
Hoofredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Marjolein Bruyndonckx, Jan Caljon, David Godecharle, Ann Huber, Olivier Lins, Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht, Bart Willems
Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.
Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, 03 210 08 37, abonnementen.relevant@kerknet.be.
Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro.
Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

► *Met riksja's, dubbele fietsen en de Hooidonk-Express en begeleid door enthousiaste vrijwilligers kunnen ook minder mobiele mensen genieten van een onvergetelijke vakantie in Domein Hooidonk. Lees meer op blz. 18.*



© Frank Bahmüller

UITTOCHT

De zomer begint en dus de vakantie-uittocht. Overal zijn vakantiegangers onderweg naar hun bestemming. Sommigen gaan resoluut voor avontuur en nieuwe ervaringen, anderen kiezen elk jaar voor dezelfde vertrouwde stek waar ze inmiddels vrienden terugvinden, de enen dromen van

een strandvakantie, de anderen houden van een fikse wandeling, sommigen blijven graag dicht bij huis op bekend terrein, voor anderen kan de reis nooit ver genoeg gaan.

Zo gevarieerd we vakantie nemen, zo gevarieerd is de manier waarop. Met de auto, de camper, het vliegtuig, de fiets, de trein, te voet ... Vertrouwend op een navigatiesysteem, toch liever zelf de kaart lezen, of in het voetspoor van een bekwame gids ...

En zo zoeken we ook onze weg in het leven, letterlijk en figuurlijk, gedreven vanuit ons geloof. Dat vertaalt zich in de manier waarop we dingen aanpakken, samenwerken, doorzetten met vallen en opstaan, onze naaste in nood onthalen en uitnodigen om aan te schuiven aan onze tafel, en, tegen de tijdsgeest in, een levende gemeenschap vormen met mensen uit alle windstreken.

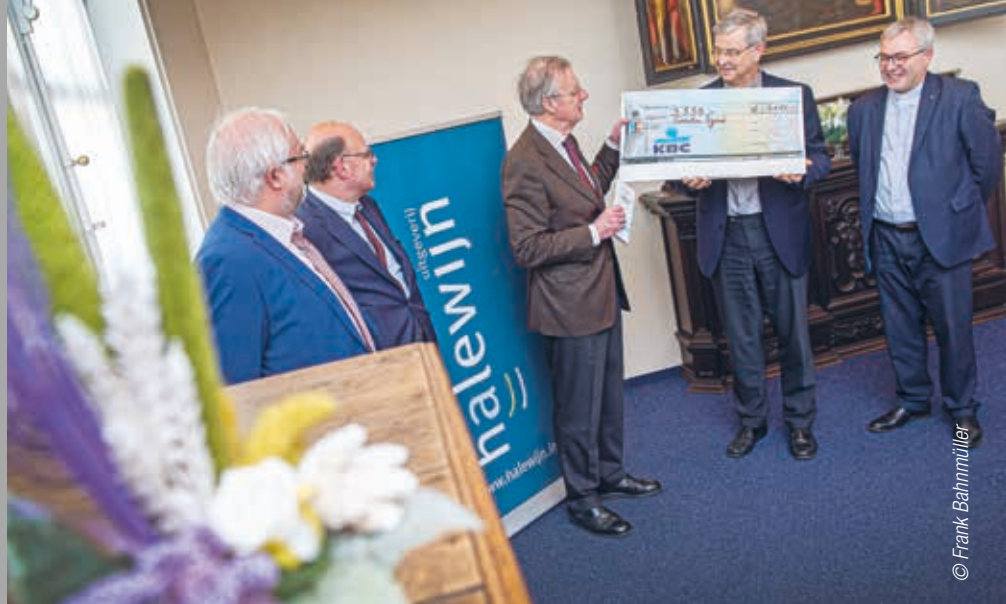
Dat spreekt ook uit de verhalen van Ton Jansens als verantwoordelijke bestuurlijke optimalisatie, van vrijwilligers bij Hartentroef, van de diverse ploeg in het Heilig Hart in Antwerpen, van pastorale eenheden, van het netwerk Attent, van pelgrims in etappes op weg naar Lourdes, van gastvrouw Ann Waeghe in de Sint-Norbertuskerk, van talloze vrijwilligers in Domein Hooidonk, van Zingen op Zondag in Averbode en zoveel meer.

Zak even weg in je strandstoel of nestel je onder een boom in het bos en geniet van de verhalen van mensen die vol hoop en vertrouwen, bezield door de Geest, hun weg zoeken.

Een fijne vakantie!

Ilse Van Halst

› “Alsjeblieft, steun Caritas.” Na zijn bezoek aan Damascus, Homs en Aleppo in Syrië in februari 2018 deed mgr. Bonny een warm en dringend pleidooi om Caritas te steunen. Bij het zien van de uitzichtloze ellende van de getroffen bevolking en de eindeloze verwoestingen die bombardementen er aanrichtten, voelde hij zich ontzettend hulpeloos. Vandaar zijn oproep. Zelf beloofde hij de auteursrechten op zijn boek 'Herbeginnen met Jezus Christus', dat vorig jaar verscheen bij nv Halewijn, af te staan aan Caritas in Syrië. Uitgever Halewijn legde daar per verkocht boek een bijdrage bij. Op 16 mei mocht onze bisschop een cheque met een opbrengst van meer dan 3.500 euro overhandigen aan Frank De Coninck, voorzitter Caritas International, en François Comet, directeur-generaal Caritas International, om het heropbouwwerk van Caritas in Syrië te ondersteunen.



© Frank Bahnmüller

EEN KNAPPERIGE CROISSANT EN EEN LEKKERE KOFFIE

Tussen vertrek en aankomst zijn we onderweg. Het is een ervaring die we goed kennen. Uit het dagelijkse verkeer. Hoe kort of hoe lang ook de weg, uit elke beweging kan een avontuur voortkomen. Bij de eerste rode lichten kan het al prijs zijn. In de eerste file kunnen we al klem zitten. We houden ons mobieltje bij de hand. Om het thuisfront te kunnen verwittigen – indien nodig.

Een lange reisweg kan eentonig worden. Wie op vakantie gaat naar het zuiden van Frankrijk – of terugkeert – en een hele dag moet rijden met de wagen, kent de eentonigheid van talloze uren snelweg. Steeds rechtdoor, de blik vooruit, witte strepen links en rechts van je rijstrook. Je raakt uitgepraat en het gesprek valt stil. Of er komt een discussie van. Of je wordt slaperig en minder aandachtig. Geregeld stoppen, de benen strekken en ontspannen is de boodschap. Zo verloopt ook ons leven. Gewoonte en gewenning kunnen ons werk of onze relaties eentonig maken. De risicodrempel verhoogt. Er ontstaan discussies die er niet hadden moeten zijn. Vermoeidheid werkt op de zenuwen. Halthouden en onze route eens rustig van terzijde bekijken, is de boodschap. “Kom nu eens zelf mee naar een eenzame plek om alleen te zijn en rust daar wat uit”, zegt Jezus tot zijn leerlingen (Marcus 6, 31).

Wie rijdt in ongekend gebied, kan niet zonder gps. Zijn er wegenwerken, gebeurt er een ongeval of ben ik verdwaald, mijn gps berekent een nieuwe route. Al kan ik geen kaart lezen, de gps geeft mij een nieuwe kans. Met een vriendelijke stem, bovendien. Waar ik ook kom, de gps loodst me doorheen het ongekende. Ook buiten de auto, in het dagelijkse leven, zou ik wel over zulk een gids willen beschikken. Hoe vaak denken we niet: ‘Wat als ik voor dat raadsel nu eens de oplossing vond ...’, ‘Wat als ik dat probleem nu eens anders kon aanpakken ...’ of ‘Wat als een stem van hierboven mij nu eens leidinggaf ...’ Is leven en samenleven niet vaak een beweging in het ongekende? Wie brengt ons dan terug op de juiste route en het veilige spoor? Jezus heeft het over “de Helper, de Heilige Geest, die de Vader in mijn Naam zal zenden” (Johannes 14, 26).

Onderweg ziet een passagier doorgaans meer dan een chauffeur. Wie rijdt, moet zijn ogen op de weg gericht houden: de witte of gele lijnen, de verkeersborden, de snelheidsbeperkingen, de voor- en achterliggers, de zogenaamde vogelnestjes of snelheidsmeters, de bochten of putten in de weg. Het lijkt wel rijden met een paardenbril. Een passagier – als hij niet slaapt – kan genieten van het uitzicht, van het landschap of van de huizen langs de weg. Hij hoeft geen beelden

vast te houden, geen regels te respecteren, geen conclusies te trekken. Hij mag zomaar kijken en loslaten. “Kijk eens naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en maaien niet en verzamelen niet in schuren, maar uw hemelse Vader voedt ze. Zijt gij dan niet veel meer dan zij?”, geeft Jezus zijn bezorgde leerlingen mee (Matteüs 6, 26).

Zowat elke vijftig kilometer duiken ze op, zij-aan-zij langs de autosnelweg: een tankstation voor de auto en een restaurant voor de chauffeur. Geen van beide kan zonder brandstof op geregelde tijd. Het maakt je reis zoveel aangenamer: een knapperige croissant, een goede koffie, een lichte maaltijd. Andere reisgenoten, meestal onbekenden, kruisen er je pad. Ook zij moeten even bijtanken en vertellen. Samen aan tafel gaan maakt deel uit van het onderweg-zijn. Aan tafel krijgt onze levensweg adem en tijd, structuur en ritme, gezelschap en inhoud. “Blijf bij ons, want het wordt al avond en de dag loopt ten einde.” Toen ging Hij binnen om bij hen te blijven. Terwijl hij met hen aan tafel aanzat, nam Hij het brood, sprak de zegen uit, brak het en reikte het hun toe”, lezen we bij de leerlingen van Emmaüs (Lucas 24, 29-30). Zo kunnen we weer verder!

+ Johan Bonny

› In Wechelderzande wijdde onze bisschop samen met mgr. Herman Cosijns, secretaris-generaal van de Bisschoppenconferentie, op 1 mei een boskapel in die Johan Rombouts bouwde ter nagedachtenis van zijn overleden zus. “Na het overlijden van mijn zus, dacht ik na over de zin van het leven. We bleven allemaal achter met de vraag: waarom?”, vertelt Johan Rombouts. Met de erfenis kocht hij een stuk bos en bouwde hij er een kapel onder de beschermende vleugels van aartsengel Michaël. In mei, Mariamaand bij uitstek, zal het beeld van Maria telkens in de nis van de kapel prijken. Tijdens de andere maanden neemt de aartsengel Michaël haar plaats in. “Het hele jaar door kan iedereen hier terecht,” zegt Johan hoopvol, “om een kaarsje te branden, om tot rust te komen, om te bidden voor dierbare overledenen, om troost te vinden ...”



© Frank Bahnmüller



ONZE WEG ZOEKEN

✚ **HOE ZIJN WE ONDERWEG? HOE MAKEN WE KEUZES ALS WEGEN ELKAAR KRUISEN? HOE GAAN WE OM MET SPANNING EN CONFLICTEN? DURVEN WE STIL TE STAAN OF EEN STAP TERUG TE ZETTEN?**

SCHOENMAKER LEVI

De zomermaanden staan traditioneel in het teken van 'vakantie'. Het lijkt een periode om op een bijzondere wijze in te vullen. "Wat ga je doen?", hoor je algemeen. Soms concreter: "Ga je ergens heen?" of "Ga je een project in de tuin of het huis afwerken?" Juli en augustus blijken het gepaste moment om te vragen wat iemand met zijn of haar tijd plant te doen. Natuurlijk zijn we het hele jaar onderweg. Rond de nieuwjaarsdagen maken we meestal de balans op van het voorbije jaar en formuleren we goede voornemens. In de zomer is het tijd om opnieuw krachten op te doen, onder de zon. Tijd om te herbronnen.

David Godecharle

Hoe leven en zijn wij? Er is een bekende chassidische legende, die de Joodse godsdienstfilosoof Martin Buber beschrijft: "Rabbi Susja zei: 'In de komende wereld zal mij niet gevraagd worden: 'Rabbi Susja, waarom ben je niet als Mozes geweest?' Mij zal ook niet gevraagd worden: 'Rabbi Susja, waarom ben je niet als David geweest?' Mij zal gevraagd worden: 'Rabbi Susja, waarom ben je niet als Susja geweest?'"

Zoals dat vaak gaat met Joodse legenden, doen er meerdere varianten de ronde. In zo'n verwante versie spreekt Jahweh niet met leraar Susja, maar met schoenmaker Levi. Bovendien is het verhaal geen vooruitblik, maar speelt het zich af in het hiernamaals. Ten slotte is de uitkomst positief. Na zijn dood voelt de schoenmaker zich schuldig dat hij geen figuur als Mozes, David of Elia is geweest. Die vrees blijkt onterecht. Jahweh verzekert hem dat hij precies Levi geweest is zoals Hij Levi had bedoeld.

Anders anders

In gezin, Kerk en samenleving besteden we veel tijd en energie aan planning en organisatie. Onvermijdelijk, zo lijkt het wel. Elke dag is er wel iets om aan te pakken, 'in orde' te brengen of 'geregeld' te krijgen. Soms zijn dat wenselijke zaken, soms noodzakelijke. 'Hoe' we het allemaal doen en combineren, lijkt belangrijker dan ooit. Tegelijk duikt hier een paradox op. Het 'hoe' dient namelijk vaak een vooropgestelde uitkomst. De zaken worden zo efficiënt mogelijk gepland in functie van het beoogde resultaat. Of soms hoor je zelfs dat de manier waarop iets gebeurt om het even of helemaal niet van tel is,

'zolang het maar gebeurt'. In de logica van het doelmatige denken dreigt het 'hoe' haar eigen betekenis te verliezen en een bijzaak te worden.

Maar krijgt de weg altijd vorm vanuit het doel? In het leven loopt het gewoonlijk anders. Onderweg duikt immers het onverwachte op en staan we voor telkens nieuwe ervaringen. Is het voldoende om een marge in te bouwen voor de mate waarin iets 'anders' mag zijn? Het andere en zeker de ander zullen toch telkens weer 'anders anders' blijken dan op voorhand gedacht. Pas als we onderweg ruimte laten voor onderbreking, kan er een inspiratie ontstaan die ons voortstuwt en uitnodigt om uit ons vertrouwde kader uit te breken. In die ruimte breekt God door.

In het laatste hoofdstuk van het evangelie van Johannes vissen een aantal leerlingen op hun vertrouwde meer van Tiberias. In al hun drukte merken ze de verrezen Jezus langs de oever niet op. Het is pas omdat ze opkijken en luisteren naar wat een 'vreemde' hen te zeggen heeft, dat ze hun netten wonderlijk vullen en uiteindelijk hun Heer erkennen (Johannes 21, 1-14). Toch lijkt rondkijken en luisteren naar een willekeurige voorbijganger niet de meest efficiënte werkwijze van ervaren vaklui. Kortom, hoe we op weg gaan zal meer dan eens bepalen waar we uitkomen.

Thee met madeleine

In de chassidische legende heeft de manier waarop we leven 'uiteindelijk' te maken met wie we zijn en in de ogen van God mogen zijn. Susja en Levi moesten niet anders optreden of zich anders gedragen dan ze in wezen waren. Ze waren geroepen tot Susja en Levi, niet tot een tweede Mozes of David. Hoe we leven en wie we zijn, horen samen. De kern van ons bestaan is geen abstract concept buiten het geleefde leven om. Wie we zijn, krijgt gestalte in de concrete manier waarop we leven, in de relaties die we aangaan, in de tijd die we aan bepaalde zaken wel of niet spenderen, in de bereidheid om ons te laten verrassen ...

In zijn roman *À la recherche du temps perdu* schetst Marcel Proust hoe hij van zijn moeder thee met een madeleine-cakeje krijgt. Hij is eigenlijk geen theedrinker en slaat het aanbod eerst af, maar bedenkt zich, zonder te weten waarom. Zijn eerste slok vervult hem met een unieke vreugde en gelukzaligheid, die hij niet precies kan thuisbrengen, ook niet na de volgende slokken. Uiteindelijk daagt het hem waar de smaak en geur vandaan komen: ze herinneren hem aan zijn zondagse bezoeken aan tante Léonie in Combray. Tot in de kleinste details ziet hij zijn kindertijd opnieuw voor ogen: "[...] zo zijn alle bloemen van onze tuin en die van het park van Swann, en de lotussen van de Vivonne, en de kleine luiden van het dorp en hun kleine woninkjes en de kerk en heel Combray en

➤ *Twintig verschillende manieren om een sjaaltje te dragen. De spirit van het vormsel was hier duidelijk aan het werk. Van traditionele dracht over creatieve wikkels tot onherkenbaar en revolutionair ... alle wegen leiden naar Rome.*



omgeving, alles wat nu vorm en stevigheid krijgt, stad en tuinen, tevorschijn gekomen uit mijn kopje thee.”

In het hoe, vaak zelfs in de kleine dingen, leggen we de kern bloot van wie we zijn en wat er voor ons toe doet. Dat bij anderen erkennen is een sterke manier om gericht je dankbaarheid en erkenning uit te drukken. Waarderen hoe iemand iets doet en hoe iemand leeft, gaat een stapje verder dan waarderen wat hij of zij doet. Dankbaar zijn voor de groenten uit de tuin van grootvader is één ding. Dankbaar zijn voor het feit dat grootvader jaar in jaar uit zijn plantgoed verplaatst, onkruid wiedt en met wisselende weeromstandigheden rekening houdt, gaat wat dieper.

Vrij en onbevreesd

De Joodse legende licht nog een ander aspect op van hoe we in het leven onderweg zijn, met name de intrinsieke relatie tussen genade en verantwoordelijkheid, gave en opgave. In zijn liedje *Onderweg* zingt Willem Vermandere: “Onderweg ben je nomade, soepel plooiend, speels van geest. Geef je over aan de genade, je wordt vrij en onbevreesd.” Dat we in vertrouwen kunnen en mogen leven zoals we ten diepste bedoeld zijn, geeft een enorme vrijheid. We vallen nooit samen met functies, structuren of de maalstroom van allerlei zaken die ons worden opgedrongen. Zo’n vrijheid kunnen we voor onszelf niet maken, maar slechts in liefde van elkaar en God ontvangen.

Tegelijk plaatst die vrijheid *in* de wereld ons voor een verantwoordelijkheid *voor* de wereld. God maakt het menselijke zoeken immers niet overbodig, maar draagt het en geeft het perspectief. Je zou genade een ‘waarborg’ voor de reis van het leven kunnen noemen: God staat voor ons borg, maar we dragen verantwoordelijkheid voor de weg die we gaan. Of zoals de theoloog Edward Schillebeeckx het formuleert: “Het dapper en vaardig, vrij opgaan naar de toekomst is fundamenteel een goddelijk gedragen worden naar een Rijk van vrede, liefde en vreugde.” Ons engagement in de wereld van nu en morgen is een antwoord op het mysterie waarin we met God en de ander delen.

Spiegeltje spiegeltje

Onderweg zijn in het spoor van Jezus is een zaak van de hele mens. Het is een totaalengagement. In zijn brief gebruikt Jakobus hiervoor de metafoer van de spiegel. “Luister niet alleen naar het woord, maar handel er ook naar; anders bedriegt u uzelf. Wie luistert naar het woord maar er niet naar handelt, lijkt op iemand die het gezicht waarmee hij geboren is, in een spiegel bekijkt. Nauwelijks heeft hij zich bekeken, of hij gaat heen, en meteen is hij vergeten hoe hij eruitzag” (Jakobus 1, 22-25). Het beeld van de spiegel van zelfreflectie is nog steeds actueel. Jakobus gebruikt het om te verwijzen naar een grondhouding, een manier waarop we in het leven staan.

Hij noemt het zelf een “wijsheid van boven”: “vóór alles zuiver, maar ook vredelievend, vriendelijk, altijd voor rede vatbaar, rijk aan barmhartigheid en aan vruchten van goede werken, onpartijdig en oprecht” (Jakobus 3, 17).

De Bijbelse profeten roepen op tot *metanoia*, ‘bekering’, of juist nog, ‘omkering’ naar wat er echt toe doet. Hun radicaal getuigenis heeft in elke tijd iets contra-intuïtiefs, want het is niet zomaar in te voegen in de geplogenheden van het moment. In het Nieuwe Testament wordt Jezus vaak profeet genoemd. In de lijn van Mozes, Elia en Johannes de Doper zet hij zijn unieke verschil neer. Tegelijk zien we in *Handelingen van de Apostelen* dat zijn leerlingen die profetenmantel opnemen. Die navolging is ook vandaag onze opdracht, zodat het ‘koninkrijk van God’ in ons midden blijft, al kun je er nooit helemaal de vinger op leggen (Lucas 17, 21). Met zelfbescherming hebben profeten weinig van doen. Soms kan hij of zij daarom weerloos overkomen, als slechts ‘een schreeuw in de woestijn’ of een makkelijk slachtoffer voor fysiek en verbaal geweld. De profeet begeeft zich echter niet op ommuurd en beveiligd terrein, maar op de wegen van geloof, hoop en liefde die een mens oprecht vrijmaken.

Is zo’n ideaal niet te hoog gegrepen? Scoren we voortdurend onvoldoendes? Daarover gaat het niet. Het is Jezus niet te doen om hoge en lage punten op het rapport. Jakobus drukt de grondslag van ons totaalengagement als volgt uit: “Als u de koninklijke Wet vervult volgens het woord van de Schrift: U zult uw naaste liefhebben als uzelf, handelt u juist.” Of, nog bondiger: “de barmhartigheid triomfeert over het oordeel” (Jakobus 2, 8.13). In de navolging van Jezus gaat het om naastenliefde en barmhartigheid. Dat voert ons terug naar de kern, naar de boodschap van schepping, kruis en verrijzenis, die ons de weg toont hoe we kunnen leven en samenleven. Zonder die boodschap kan de Kerk niet verder. In profetische barmhartigheid maken we ‘rechtsomkeert’ naar medeleven, ontferming en dankbaarheid voor elkaar.

Katholiek en universeel

Hoe zijn we op weg? Het Nieuwe Testament stelt klaar en duidelijk: we zijn gezonden. Door Jezus. In de laatste verzen van het evangelie van Matteüs geeft de verrezene Jezus aan zijn leerlingen de volgende opdracht: “Ga, en maak alle volken tot leerling”. Zijn zending is geen afscheid, want “Ik ben met jullie, alle dagen” (Mattéüs 28, 19-20). Johannes trekt die dynamiek verder door. We zijn niet alleen gezonden door Jezus, maar zelfs *zoals* Jezus. Vlak voor zijn arrestatie bidt Jezus voor zijn leerlingen tot de Vader: “Zoals U mij naar de wereld hebt gezonden, zo heb ik hen naar de wereld gezonden.” Waartoe dient deze zending? “Dat ze allen één mogen zijn. Zoals U, Vader, in Mij bent en Ik in U, zo moeten zij in Ons zijn” (Johannes 17, 18-20). Onze zending vloeit voort en mondt uit in liefde en nabijheid.

God gaat elke mens aan en is er altijd al. Ons geloof is per definitie ‘katholiek’, namelijk ‘algemeen’ en ‘universeel’. Christelijke missie houdt daarom niet in dat we eigenmachtig een godsbeeld moeten importeren of exporteren. Zending en missie hebben slechts een toekomst wanneer we sporen van de levende God in de ander erkennen en willen oplichten. De dynamiek is er niet een van plannen, overreden en bewijzen, maar van ontvangen, aanbieden en antwoorden. Ontmoetingen met God forceren is onmogelijk. Het initiatief komt van Hem (1 Johannes 4, 10). Geloof krijgt alleen toekomst wanneer we ruimte laten voor het mysterie waarin God zelf de mens aanspreekt en de mens Hem antwoordt.

Onze zending is gave en opgave. We mogen ze vormgeven in onze weg, in het ‘hoe’. Maar laat ze, in navolging van Jezus en zijn apostelen, ‘katholiek’ en dus universeel zijn. En laat ze gaan over de diepte van het ‘wie’, over authenticiteit en relatie.

POLONAISE IN DE KERK

Op de tonen van *Laat de zon in je hart* krijgt Willy Sommers menig bezoeker van Hartentroef in de kerk van 't Valaar in Wilrijk in beweging. Eerst enkelingen, ietwat aarzelend en onwennig, maar hoe langer hoe meer sluiten anderen aan, jong en oud, om de polonaise te dansen tussen de kerkbanken. Wat klein begon, deint almaar uit. Symbolischer kan het niet.

In het kerkgebouw aan het Kolonel Slaterplein vinden al enkele jaren geen eucharistievieringen meer plaats. De kerk Sint-Jan Evangelist werd bedreigd met sluiting of verkoop. Sinds de kopten er onderdak vinden, is dat gevaar voorlopig afgewend. "Dat was een moment van bewustwording", legt Gerd Le Duc uit, bezieler van het eerste uur van het project Hartentroef. "Maar sentimentele redenen zijn niet voldoende om een kerkgebouw te behouden. Je hebt een levende gemeenschap nodig." Om die gemeenschap op 't Valaar nieuw leven in te blazen, lanceerde hij een oproep. Zo ontstond een groep vrijwilligers, die gestuurd door de Geest een nieuw project uit de grond stampte.

Een van hen is Ilse Dupont, afkomstig van 't Valaar, ook al was ze bij aanvang eerder een *non-believer*. "Gerds enthousiasme was aanstekelijk, maar ik kon me niet terugvinden in de idee van 'heropbouwen'. Je moet niet trachten terug te halen wat niet meer is", verduidelijkt ze.

***"Het is een zoektocht.
Onze weg gaat niet
in een rechte lijn van A naar B"***

Met Hartentroef willen een aantal gedreven vrijwilligers elke eerste woensdag van de maand mensen samenbrengen in de kerk, hooguit voor een half uur, en hun hart raken met diverse korte rubrieken, zoals een bezinnende tekst, muziek en zang, verhalen over mensen die door de jaren hun steentje bijdroegen in de opbouw van de parochie en de gemeenschap. "We willen mensen een spiegel voorhouden," verduidelijkt Gerd, "en duidelijk maken dat er heel wat mogelijk wordt door samen te werken en erin te geloven, voor onze wijk en onze parochie, maar ook voor de hele pastorale eenheid Damiaan waarvan we voortaan deel uitmaken." Nadien kan iedereen elkaar ontmoeten in de *ka-pel-fetaria*. En daar gaat het er gezellig aan toe. Velen blijven 'plakken' tot na 22 uur ...

Terwijl Hartentroef al brainstormend en in overleg vorm kreeg, had Ilse toch wel enkele bedenkingen. "Voor mij, als fan van een mooie liturgie, oogde dit initiatief volks en laagdrempelig", blikt ze terug. Toch besluit ze zich daar niet op vast te pinnen. "Is het niet beter om me te engageren en enthousiast bij te dragen, maar elke stap bewust doordacht te zetten, soms even halt te roepen om te bezinnen, bij elke bocht goed te navigeren en indien nodig bij te sturen om niet te ontsporen?", vertolkt ze haar zienswijze. Kortom, ze wil een kritische stem zijn, niet om af te breken, maar juist om te voorkomen dat het prille initiatief te pletter loopt en om zo vooruitgang te boeken op lange termijn.

Bereikte Hartentroef de eerste keer een twintigtal belangstellenden, inmiddels groeide de groep aan tot veertig bezoekers, met Kerstmis uitzonderlijk tot een honderdtal. "Ik besepte dat Hartentroef gemeenschapsvormend is en mensen weet te boeien," vervolgt Ilse, "en daar draait het om. Zoals Erik Borgman stelt, gaat het er niet om te overleven, maar om nieuwe vormen van Kerk-zijn te zoeken, die een antwoord kunnen bieden op nieuwe situaties die zich telkens opnieuw aandienen. Als ik inmiddels een *believer* ben,



is het daarom." Gerd valt haar bij: "Dat het groeit, stemt hoopvol. Vooral omdat de helft van de belangstellenden kerkgangers zijn en de andere helft niet. Zelfs niet-gelovigen komen luisteren naar die oude verhalen van weleer en genieten ervan hier elkaar te ontmoeten."

Een succesverhaal dus? "Toch niet", erkent Gerd eerlijk. "Niet alles loopt van een leien dakje. Je moet erin blijven geloven. Gaat er ergens een deur dicht, dan gaat er elders een deur open. Zo besloten we vorig jaar een geplande parochiedag af te gelasten omdat er nog niet genoeg belangstelling was. Warme Buurt Valaar draait dan weer super. De vrijwilligers van Warme Buurt bezoeken vijftig tot zestig zieken per maand."

Ilse beaamt: "Het is een zoektocht, met vallen en opstaan en voortzwoegen. Onze weg gaat niet in een rechte lijn van A naar B. Soms zigzaggen we, soms slaan we een zijweg in die blijkt dood te lopen, maar we zijn allen van goede wil, we focussen op wat ons bindt en op ons doel om gemeenschapsvormend te werken, en houden daarbij dialoog en overleg hoog in het vaandel."

"We krijgen wel eens de opmerking dat we tegen de tijdsgeest ingaan, alsof onze inspanningen verloren moeite zouden zijn", besluit Gerd. "Het is niet eenvoudig, maar we houden vol en zijn tevreden met de opkomst. We hebben geduld. Beetje bij beetje groeit Hartentroef, zoals een zaadje dat ontkiemt."

Ilse Van Halst

Elke eerste woensdag van de maand om 19.30 uur in de kerk van 't Valaar, Kolonel Slaterplein, Wilrijk.

SOMS BOTST HET FLINK

De parochie Heilig Hart in Antwerpen-Noord groeide de laatste jaren uit tot een heuse internationale gemeenschap. “De parochie wil een open huis zijn voor alle mensen. En dat zie je. Mensen van allerlei pluimage komen er aanwaaien: jong en oud uit China, Brazilië, Polen, Nederland, Antwerpen, Sri Lanka, Spanje, Italië, Rwanda, Kameroen, Ghana ...”, vertelt pastoor Marcin Derdziuk. Zelf is de kapucijn afkomstig uit Polen. In de parochiekerk viert een Wit-Russische Grieks-katholieke gemeenschap volgens de Byzantijnse ritus. Ze onderhoudt sterke banden met de brede lokale parochiegemeenschap. Ze is deel van het geheel.

Net zoals 't Vlot, een onthaalwerking voor dak- en thuislozen met of zonder verslaving, deel is van het geheel. Ook daar komen mensen van over heel de wereld over de vloer. “Ze komen om een warme kom soep, een kop koffie met iets lekkers en een babbel. Of om even stil te vallen in de kapel”, vertelt coördinator Niek Everts. “Ook boeddhisten en moslims weten de weg te vinden. Zo organiseren we elk jaar tijdens de ramadan samen met de parochie een iftarmaaltijd voor moslims die willen vasten maar geen familie hebben om samen het breken van de vasten te vieren.”

Naast de weekendvieringen maken diverse ontmoetingen, vieringen en activiteiten van de pastorie een levendig en levend huis. “Wie er een dag doorbrengt, kan mensen uit elk continent op onze aardbol gesproken hebben. Er vinden verrassende ontmoetingen plaats”, getuigt pastoraal werker David Antras Lopez, afkomstig uit Spanje.

***“We spreken alle vier een andere taal.
Dat roept soms wat weerstand op”***

Net als David (30) staat ook Saskia van den Kieboom (39) uit Nederland als pastoraal werker Marcin Derdziuk (39) bij, de goede herder van deze rijke waaier parochianen. Niek Everts (51) is verantwoordelijk voor diaconie. Ook dit jong en dynamisch pastoraal team ademt diversiteit, op het vlak van afkomst, ervaringen en geloofsvizies. Een diversiteit die ze als rijkdom ervaren. “We vullen elkaar sterk aan. We hebben veel te leren van en aan elkaar. Dat creëert een heuse positieve vibe in ons team. En ja, soms wil het ook wel eens stevig botsen”, erkent Saskia eerlijk. Ze verduidelijkt meteen: “Als het over geloof gaat, spreken we alle vier een andere taal. Dat roept soms wat weerstand op.” Een voorbeeld. “Tijdens een vergadering over de invulling van de eerstecommunie- en vormselcatechese was ons team verdeeld over de vraag of een biechtviering nodig was. In Spanje en Polen is het immers normaal dat kinderen vanaf hun eerste communie biechten, in Vlaanderen en Nederland is dat anders. We praatten eerst wat. De weerstand mocht er in beide kampen even zijn. Daarna zochten we samen uit wat aan de basis van die weerstand ligt. Zo konden we het probleem duiden: het ene ‘kamp’ vreesde dat het sacrament van de verzoening hun ontzegd zou worden, in het andere ‘kamp’ leefde net de angst verplicht te moeten biechten. We beseften dat we meer op één lijn zaten dan we dachten. We beschouwden allen het sacrament van verzoening als een waardevol krachtig sacrament, maar enkel als je vrijwillig te biechten gaat. Dat impliceert wel dat je het sacrament aanbiedt om mensen de gelegenheid te geven het te leren kennen.”

Tegelijk zal het team het over bepaalde zaken moeilijk of nooit eens worden, bedenkt Saskia. “Dat moeten we erkennen en aanvaarden. Een gevoelig punt is bijvoorbeeld het gebruik van de kerk door andere



groepen en verenigingen. Een theaterstuk, een concert met klassieke muziek, een receptie achteraan in de kerk. Moet kunnen, menen sommigen, want ‘het is toch mooi dat veel mensen het gebouw zien en er zich thuis voelen’. Kan niet, werpen anderen op, want ‘de kerk is een ruimte voor liturgie en gebed’.”

De geloofsbeleving in het thuisland werkt ook door in de manier van aanpakken van elke medewerker. “In Spanje en Polen belijden gelovigen hun geloof vaker openlijk, in Vlaanderen en Nederland springen we daar omzichtiger mee om”, weet Saskia uit ervaring. Toch valt ook op dat vlak van elkaar te leren. “David wilde contact leggen met omliggende scholen, ook uit het stedelijk onderwijs. Niek en ik stonden wat sceptisch tegenover dat initiatief. Maar kijk, vandaag hebben we een tof contact met de leerkrachten godsdienst,” erkent Saskia. “Minder succes had David bij het nabijgelegen filmhuis. Daar was een wat omzichtiger communicatie wellicht meer gewenst geweest.”

“Al met al werken we heel graag samen”, besluit Saskia met instemming van de andere teamleden. “We zijn er allen van overtuigd dat onze verschillen complementair zijn en we zijn van goede wil om, elk op eigen wijze, maar in overeenstemming met elkaar, van het Heilig Hart een plek te maken waar iedereen kan thuiskomen.”

Saskia van den Kieboom en Ilse Van Halst

EEN BULLDOZER TEGEN DE KERKMUUR

“De preek is het oudste communicatiemiddel in de geschiedenis van de Kerk. Jezus verkondigde zijn boodschap door mondelinge overdracht, in gesprekken maar ook door openbare toespraken, en ook de apostelen gingen zo te werk”, leert *Een boodschap aan mensen*, een handboek over kerkelijke communicatie. Wat is communicatie? Hoe begin je eraan in kerkelijke middelen? Is het belangrijk om als pastorale eenheid ook in te zetten op sociale media? Op welke manier houdt een team van een pastorale eenheid contact met lokale kerngroepen? Dat komt geregeld ter sprake op teamvergaderingen, in stuurgroepen en open avonden van pastorale eenheden.

Olen is nog geen lid van een pastorale eenheid, maar in blijde verwachting en al intensief bezig met communicatie daaromtrent. Uit zijn ervaring in het onderwijs weet Cis Marinus, diaken in Olen en godsdienstleerkracht in het beroepsonderwijs, dat beelden in combinatie met woorden veel sterker binnen komen (en langer blijven hangen) dan enkel woorden. “We zijn een godsdienst van het woord, maar leven in een beeldcultuur”, vat Cis de essentie. “Toch speelde het beeld altijd een belangrijke rol in de Kerk. Zo heeft de kruisweg wat weg van een oud stripverhaal, waarbij beelden werden gebruikt om een verhaal te vertellen.”

“We zijn een godsdienst van het Woord, maar leven in een beeldcultuur.”

Daarom zocht en vond Cis een creatieve en sterk visuele manier om het kerkenbeleidsplan in beeld te brengen. “In onze parochie leefde dat thema niet. Ik vroeg aan de technische dienst van de gemeente om een graafmachine, die men elders gebruikte voor werken, in het weekend tegen de kerkmuur te plaatsen”, vertelt Cis. “En plots werd dat hét gespreksonderwerp bij de bakker, de slager en in het café. De idee haalde ik bij Broederlijk Delen, dat de vastencampagne van 2016 ondersteunde met een beeld van een bulldozer die krotten omverduwde in Colombia. Tijdens de homilie in de weekendliturgie en in *Kerk & Leven* kaderden we een en ander.” Ten slotte tipt Cis dat we onze kerk ook letterlijk best wat meer *in de picture* mogen zetten. “Naar aanleiding van Pasen versieren we onze kerk vanbinnen, én vanbuiten, zodat iedereen weet dat het feest is.”

Ook gevormde pastorale eenheden zijn intensief met communicatie bezig. Zo is Lier best trots op haar pastorale eenheid *Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs*. Alleen stond men bij de keuze van die naam niet stil bij de gevolgen. Bij de naamsverandering naar pastorale eenheid hoort immers een andere titel voor het parochieblad *Kerk & Leven*. Hoe krijg je die lange naam in de ondertiteling? En moet ‘pastorale eenheid’ vermeld worden in de titel? Weet iedereen wat een pastorale eenheid is? Stuk voor stuk vragen waarmee ze geconfronteerd werden.

Pastorale eenheid Immanuel (Aartselaar, Boechout, Hove, Kontich, Lint) bouwde dan weer een website uit die tegelijkertijd een centraal beheerpunt is voor alle verslagen van de werkgroepen in de pastorale eenheid. De pastorale eenheid Sint-Franciscus (Hoogstraten, Rijkevorsel) ontstond in april 2016 en trok meteen de kaart van communicatie. “We werkten een logo uit met een baseline (een korte slogan die de visie van de gehele pastorale eenheid verwoordt) en gebruiken die in alle communicatie, kerken en zelfs in het jaarprogramma”, vertelt diaken Dries de Bakker. In onze

Facebookgroep ‘fans van de frans’ kunnen betrokkenen artikels, uitspraken of foto’s posten die relevant zijn voor onze pastorale eenheid.”

“Elke christen is een communicator,” stelt Olivier Lins, diensthoofd communicatie in ons bisdom, “want in zijn handelen kan hij de blijde boodschap voorleven en een voorbeeld zijn voor anderen. Mijn dochter werd onlangs gevormd. Het is vooral door het evangelie voor te leven – zoals ik als vader voor mijn dochter – dat anderen geïnspireerd geraken. Als christen ben je een levend voorbeeld voor wie je kent en vooral voor wie je nog niet kent.”

Jan Caljon



EEN WANDELING

DE VREEMDELING DIE JEZUS BLIJKT TE ZIJN

Al vele jaren zendt de Nederlandse omroep KRO-NCRV het programma 'De wandeling' uit. De presentator interviewt al wandelend een meer of mindere bekende Nederlander. Onderweg ontspint zich een gesprek, dat de moeite waard is om bekeken te worden. In de Bijbel vinden we ook verhalen van dergelijke wandelingen. Het bekendste is wellicht het verhaal van de Emmaüsgangers. Twee leerlingen van Jezus wandelen van Jeruzalem naar Emmaüs. Voor Lucas was dat gegeven belangrijk genoeg om het ons op zijn manier te vertellen. Wat gebeurde er precies op weg naar Emmaüs?

Myriam Smits

Meestal lezen we het verhaal van de Emmaüsgangers los van zijn context. We staan er niet bij stil dat het één geheel vormt met twee andere verhalen, hoewel Lucas dat met eenvoudige zinswendingen aangeeft. De evangelist is een meester in het combineren van meerdere verhalen tot één relaas, in dit geval dat over het lege graf (Lucas 23, 54 - 24, 12), het verhaal van de vreemdeling die Jezus blijkt te zijn en dat van Jezus' verschijning aan de elf

➤ *Samen op weg tijdens de Wereldjongerendagen in Panama. Eerst even op de kaart zoeken waar we zijn en waarheen we willen gaan. Dan begint het avontuur en kan er onderweg van alles gebeuren ...*

en hun metgezellen (Lucas 24, 35 - 53). Na de schokkende ervaring van het lege graf bereidt het verhaal van de Emmaüsgangers voor op het verhaal van Jezus' verschijning.

In de eerste zin van het Emmaüsverhaal introduceert Lucas de wandelende leerlingen als 'twee van hen':

"Juist op die dag waren twee van hen op weg naar het dorp Emmaüs, dat zestig stadiën van Jeruzalem ligt" (Lucas 24, 13).

Zonder verwijzing is het niet duidelijk op wie hij met het voornaamwoord 'hen' doelt. Het kan dus niet anders dan terugkloppen naar het vorige verhaal:

"Ze keerden van het graf terug naar huis en vertelden dat alles aan de elf en aan alle anderen" (Lucas 24, 9).

Het gaat dus om twee leerlingen die behoren tot de grote groep leerlingen die Jezus volgen tijdens zijn leven. Dat het niet om één van de elf gaat, wordt duidelijk in vers 18, waar één van beiden Kleopas genoemd wordt.

Het Emmaüsverhaal eindigt met het relaas van die twee leerlingen aan de elf en de anderen in Jeruzalem. Het vervolg wordt hier opnieuw aan gelinkt:

"Terwijl zij dit aan het vertellen waren, stond Hij opeens in hun midden. 'Vrede!' zei Hij tegen hen" (Lucas 24, 36).

Een ander literair kenmerk van de schrijver Lucas is de herhaling. Lucas houdt ervan een relaas over een gebeurtenis te herhalen en er telkens nieuwe elementen aan toe te voegen. Zo laat hij de Emmaüsgangers samenvatten wat er in het vorige verhaal is gebeurd.

"Wel hebben enkele vrouwen uit onze kring ons versted doen staan. Die waren vanmorgen vroeg naar het graf gegaan en toen ze zijn lichaam daar niet aantroffen, kwamen ze terug met het verhaal dat ze ook nog een verschijning hadden gehad van engelen die zeiden dat Hij leeft. Een paar van ons zijn toen naar het graf gegaan en het bleek zo te zijn als de vrouwen gezegd hadden, maar Hem hebben ze niet gezien" (Lucas 24, 23-24).



› Een wandeling door de kathedraal kan tot onverwachte ontmoetingen leiden, in stilte bij God, tijdens een gezellige babbel bij pot en huisbieren Memento en Aurora in bistro De Plek in de voormalige Sint-Janskapel naast de sacristie. Een jaar na opening wordt de bistro voortaan uitgebaat door Sense, een cluster van horeca-uitbatingen met Sociaal Talent. Open op maandag, woensdag, donderdag en vrijdag van 10.30 tot 16.30 uur, zaterdag van 10.30 tot 15.30 uur en zondag van 13 tot 17 uur.



Vervolgens lezen we over de ervaring van de leerlingen, die deze gebeurtenis gaan vertellen aan de elf en de anderen in Jeruzalem, die op hun beurt ook nieuws hebben, namelijk dat Jezus aan Simon is verschenen.

Als we het verhaal van de Emmaüsgangers nader bekijken, valt op dat het tweede deel van het verhaal zich spiegelt aan het eerste. De leerlingen worden aan het begin van het verhaal beschreven als ‘twee van hen’, op het einde komen de twee leerlingen terug bij de elf en de anderen. De twee zijn onderweg van Jeruzalem naar Emmaüs; aan het slot keren diezelfde twee terug, vanuit Emmaüs naar Jeruzalem. Bij aanvang zijn ze met elkaar in gesprek over alles wat er gebeurd is; nadien wisselen ze hun ervaring uit over de herkenning van Jezus. Ook hier trekt Lucas een parallel:

“Maar hun ogen waren niet bij machte Hem te herkennen” (Lucas 24, 16).

“Nu gingen hun de ogen open en ze herkenden Hem” (Lucas 24, 31).

Die opbouw ondersteunt de inhoud van Lucas' betoog. De leerlingen op weg naar Emmaüs maken een omslag mee: de geloofstwijfel en de droefheid gaan via de ontmoeting met de Verrezenen over in geloof en vreugde. Dat element keert terug in de andere verschijningsverhalen. De ontmoeting met de Verrezenen kan niet anders dan uitmonden in het vertellen van wat men ervaren heeft.

Wat gebeurde er op de weg naar Emmaüs? Het verhaal biedt een antwoord op deze vraag. Twee van de leerlingen verlaten Jeruzalem op dezelfde dag als de ontdekking van het lege graf en de verschijning van Jezus aan de elf en de anderen, en hebben het over wat is voorgevallen. Het is geen gesprek over koetjes

en kalfjes, maar een geanimeerde discussie waarin ze lucht geven aan hun ontgoocheling:

“En wij hadden zo gehoopt dat Hij het was die Israël zou verlossen, maar inmiddels is het al de derde dag sinds dat gebeurd is” (Lucas 24, 21).

Tijdens dat gesprek voegt Jezus zich bij hen. Voor de leerlingen is Hij een vreemdeling, de lezer weet beter. Lucas benadrukt dat het Jezus is:

“Terwijl ze met elkaar in discussie waren, voegde Jezus zelf zich bij hen en liep met hen mee. Maar hun ogen waren niet bij machte Hem te herkennen” (Lucas 24, 15-16).

Die verzen verwoorden twee belangrijke thema's uit het verhaal. Ten eerste: het herkennen/niet-herkennen. De leerlingen herkennen Jezus in eerste instantie niet. Dat gebeurt pas aan tafel in Emmaüs. Het is de climax van het verhaal. Het tweede thema betreft het al dan niet gemeenschap vormen. De leerlingen verlangen naar de gemeenschap met de aardse Jezus, terwijl de Verrezenen zich bij hen voegt en dus gemeenschap met hen vormt. Doordat zij Hem niet herkennen, komt het in eerste instantie niet tot gemeenschap.

Waarom herkennen deze leerlingen Jezus niet? Dat heeft alles te maken met geloof, of beter gezegd: met het gebrek eraan. Verward en ontredderd beginnen de leerlingen immers te twijfelen. Zo vertelt Lucas ons over de innerlijke houding die in de tijd na de verrijzenis nodig is om de Verrezenen Heer te herkennen.

De vraag van Jezus – “Waarover lopen jullie zo druk met elkaar te praten?” (Lucas 24, 17) – geeft Kleopas de gelegenheid te vertellen over

Jezus en wat er met Hem gebeurd is. Kleopas' feitelijke relaas klinkt eerder cynisch. Hij beperkt zich tot de feiten want is nog niet tot inzicht gekomen. De gelovige lezer onderkent in zijn betoog al wel de blijde boodschap zoals die later door de apostelen – bijvoorbeeld door Petrus in de pinksterrede – wordt verkondigd. En dat heeft opnieuw alles te maken met geloven. Op deze manier beschrijft Lucas de situatie van de eerste christenen en wie nog niet tot geloof is gekomen. In het vervolg van het verhaal wordt aan de geloofsgroei van de twee leerlingen gewerkt. De vreemdeling/Jezus neemt het woord en verklaart de Schriften:

“En Hij legde hun uit wat in heel de Schrift op Hemzelf betrekking had, te beginnen bij Mozes en alle profeten” (Lucas 24, 27).

Kleopas en de andere leerling worden (opnieuw) ingeleid in het geloof door de uitleg van Jezus. En zo gebeurt het ook nog vandaag: door de enthousiaste verkondiging van anderen over Jezus en wat Hij gedaan heeft, over de betekenis van de heilige Schriften worden ook mensen vandaag geraakt en kan geloof groeien.

Vorming:

Vanaf september geeft vicaris Bart Paepen een cursus over het evangelie van Lucas. Data en info bij Myriam Smits, myriam.smits@ccv.be en op www.kerknet.be/organisatie/ccv-antwerpen

Literatuur:

Adelbert Denaux, *Lucas' verhaal van Jezus' verrijzenis* (Lucas 23, 54 - 24, 53) in *Collationes*, 34 (2004) 1, p. 5-39
 Luke Timothy Johnson, *The Gospel of Luke (Sacra Pagina 3)*, Collegeville, 1991

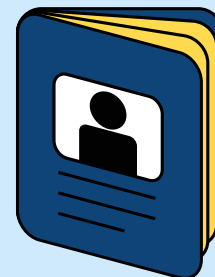
Een dag uit het leven van ... Ton Jansens

Hoe ziet een dag uit het leven van Ton Jansens eruit? Op het economaat van de vzw Bisdom Antwerpen is hij verantwoordelijke bestuurlijke optimalisatie. Een moeilijke term voor "bouwen aan een financiële toekomst voor de parochiaal in ons bisdom op het niveau van de parochies", vertaalt Ton. *Relevant* ging op weg met Ton.

Ilse Van Halst



Wie: Ton Jansens
Leeftijd: 60 jaar
Gehuwd: Deborah
Kinderen: Mathilde en Jozefien
Kleinkinderen: Joy
Beroep: Verantwoordelijke bestuurlijke optimalisatie voor vzw Bisdom Antwerpen



6.30 uur

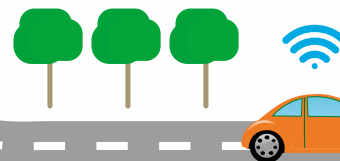
Om half zeven staat Ton op. Dan drinken Ton en Deborah op hun gemak een kop koffie in bed en overlopen ze hun dag met elkaar of luisteren ze naar de radio. "Het is een zalig moment, even genieten, voor we opstaan en de boel begint te draaien."

9 uur

In de voormiddag pleegt Ton overleg met collega's Steven Goetschalckx en Eric Huybrechts en bespreken ze de stand van zaken van hangende dossiers. "Daarbij laten we ons leiden door twee aandachtspunten," stipt Ton aan, "het belang van de parochie – niet enkel de parochiale werking, maar ook ruimer, het jeugdheem, de parochiezaal ... – met haar financiële zekerheid op lange termijn, en het maken van economisch verantwoorde keuzes."

12.30 uur

Lunch. Snel, snel.



12 uur

Het gevolg hiervan is dat Ton af en toe langs de bank moet om volmachten te regelen en bankrekeningen op te heffen.

Onderweg

Omzichtigheid is een belangrijke eigenschap in Tons werk. "Sommige zaken liggen erg gevoelig. Daar moet je oog voor hebben. Stel dat een parochiezaal gesloten moet worden om redenen van brandveiligheid, dan beland je in een rouwproces. Ook dat moet je ter harte nemen", weet Ton. "Soms stoten we op onbegrip. 'We hebben het altijd zo gedaan en het liep altijd goed zo', hoor ik wel eens. En dan komen wij vertellen dat het plots anders moet, noodgedwongen omwille van een striktere wetgeving. Ook dat vergt de nodige tact."

10.30 uur

Op de agenda staat een vergadering met de teams van twee parochies die fuseren. "We brengen de betrokkenen samen om met hen de gevolgen te overlopen van deze fusie voor de pastorale werking, maar ook op het vlak van financiën: Welke eigendommen hebben die parochies? Hoe overloopt de overdracht? Hoe de rekeningen betalen?"

13 uur

Voor bepaalde zaken moet Ton ter plaatse poolhoogte nemen. "De Chiro wil een nieuw lokaal bouwen. De gemeente wil financieel bijspringen, maar wil in ruil de grond in erfpacht. Ik praat dit door met alle betrokkenen."

Een verloren uur

Een verloren moment vult Ton gezinsvriendelijk in. "Ik ben voortdurend onderweg en heb lange dagen, soms tot 23 of 24 uur. Van een verloren uurtje maak ik gebruik om binnen te springen bij mijn ouders of om mijn kleindochter in de armen te sluiten."

Onderweg

Opnieuw de wagen in naar de volgende afspraak. Onderweg volgt Ton heel wat zaken op via zijn smartphone of legt hij nieuwe afspraken vast. "Handsfree bellen is een godsgeschenk voor mij. Gelukkig ben ik handig met digitale middelen. Al mijn bestanden staan online in de cloud. Ik kan ze overal onmiddellijk raadplegen indien nodig."

16 uur

Een werknemer van een parochiezaal vecht zijn ontslag aan. Er komt een rechtszaak aan. Ton zit met een advocaat rond de tafel.

17 uur

Ton houdt eraan om elke avond thuis te eten. "Gemiddeld ben ik drie avonden per week op stap, soms zelfs meer. Ik probeer tegen 17 uur thuis te zijn. Dan overloop ik mijn agenda voor de volgende dag en bereid ik de avondmeeting voor. En ik neem ruim de tijd om op het gemak te eten met mijn gezin en bij te praten."

20 uur

Een vzw gaat in vereffening. De afdelingen van alle betrokken parochies komen samen. We informeren hen, leggen uit dat ze overgaan in de private stichting Bisdom Antwerpen, waarom, wat de gevolgen zijn, hoe die stichting functioneert en beantwoorden vele vragen.

23 uur

Terug thuis na een intensieve werkdag speelt Ton de stress weg op zijn piano en gaat hij slapen. "Ik slaap fantastisch goed."

MET MARIA OP WEG

PELGRIMEREN IN ETAPPES

*Maria begeleidt ons op onze weg naar God. Die boodschap gaf mgr. Johan Bonny mee in elke homilie tijdens de diocesane bedevaart van 7 tot 13 april naar Nevers, Rocamadour en Lourdes. **De honderden-tien pelgrims uit ons bisdom hadden op hun tocht ook een gids bij: de heilige Bernadette Soubirous.** In een fascinerende en paradoxale volgorde hielden we eerst halt op de plek waar ze stierf om uiteindelijk aan te komen waar haar wieg stond. Het bracht menig pelgrim bij de gedachte dat het in ons aller leven niet anders is: steeds opnieuw moeten we terugkeren naar het leven van alledag, maar met de ogen gericht op het einddoel.*

Bart Willemen



© Luc Coremans



© Willy Dejongh



© Christa Damen

› *In Nevers bracht de heilige Bernadette Soubirous haar leven als kloosterzuster door, in stilte en gebed, tot aan haar dood. Het klooster met haar graf trekt elk jaar duizenden pelgrims. Ook wij mochten samen eucharistie vieren in de nabijheid van deze heilige vrouw. Haar liefde voor Maria vormde een uitgelezen start voor onze bedevaart.*

“Overnachten in het klooster waar Bernadette geleefd heeft en begraven is, het was een beklievende ervaring. Daarbovenop beleefden we met de ‘sobere groep’ die avond een ontroerend bezinningsmoment.”

› *De aankomst in Lourdes bracht vele bedevaarders een waar thuisgevoel en een blij weerzien. De wandelingen naar en van de heiligdommen, de kruisweg, de processie, de plekken waar Bernadette opgroeide: we werden meegenomen in een verhaal, in een tocht, op weg met Maria. Samen met onze bisschop brandden we twee grote kaarsen voor al onze intenties en die van de thuisblijvers in ons bisdom. Wees gegroet, Maria.*

“Rocamadour was voor mij absoluut het hoogtepunt van de bedevaart omdat het een echte en oude pelgrimshalte is. Ook de kruisweg tegen de bergwand zal ik me altijd herinneren.”

› *Het middeleeuwse stadje Rocamadour, de eeuwenoude pelgrimshalte op de route naar Compostela, schurkt tegen een bergwand aan. Het ademt eenvoud en heiligheid. De ingetogen viering, de kruisweg, de catechese en het ochtendgebed stemden tot inkeer en overdenking.*

ATTENT VERNIEUWT

MAATSCHAPPELIJKE INZET VERSTERKEN

› *Jongeren van IJD uit ons bisdom stapten mee op in de klimaatmars in Brussel begin juni, die samenviel met de vierde verjaardag van 'Laudato si'.*

Hoe zijn we profetisch Kerk in onze samenleving? De vraag lag aan de basis van de oprichting van Attent in 2013. "Attent ging van start met een visie, doelstellingen en werkpunten", legt voorzitter Jef Van Hecken uit. "Na vijf jaar hebben we de werking geëvalueerd. Omdat er zelfs in zo'n korte tijdspanne heel wat verandert, zochten we een aangescherpt antwoord op de vraag: wat staat er ons nu te doen?"

Rita Boeren

Op de Trefdag vorig jaar daagde Attent alle deelnemers uit hun maatschappelijke inzet te toetsen aan de zaligsprekingen. "Het bleek een vruchtbare oefening", blikt Jef Van Hecken terug. "Met de aangereikte kernpunten vernieuwden we onze werking. Vandaag houden we drie werkgroepen boven de doopvont."

In januari 2019 kozen de leden van de Commissie Attent welk kernpunt uit de Trefdag het best aansluit bij hun inzet of werkterrein. Voor enkele leden was dat het moment om de fakkel door te geven. Elke kerngroep kreeg vervolgens de opdracht om de missie en doelstellingen uit te klaren en op punt te stellen tegen september 2019. Ook trekken de groepen gericht extra leden aan.

Omdat Attent een netwerk is en blijft, is het niet de bedoeling om bestaande werkingen te doorkruisen door nieuwe, eigenstandige werkingen op te starten. Attent blijft gericht op het versterken van de krachten door het

netwerk te ontwikkelen. "Daarover waken en toch tot meer daadkracht komen, dat is de dynamiek die we tot eind 2021 op gang willen brengen en sterker willen uitstralen", duidt de voorzitter. "Het betekent dat de werkgroepen focussen op meerwaarde en op wat dringend moet worden ontwikkeld. Dáár mensen bij betrekken die op het terrein deskundigheid en praktijkervaring opbouwen, is essentieel. Zo willen we het gelovig maatschappelijke handelen vergroten."

De band tussen de werkgroepen zal tweemaal per jaar worden aangehaald. Het dagelijkse bestuur van Attent volgt de werking van de groepen van nabij op. De inhoud die de werkgroepen ontwikkelen, zullen vanzelfsprekend doorstromen naar de thema's voor de Trefdagen en de Open Avonden.

Blijft de vraag: welke thema's nemen de werkgroepen nu precies ter harte?

#tijdvoorschepping

De werkgroep Ecokerk Bisdom Antwerpen, die dit jaar tien jaar bestaat, krijgt versterking van enkele leden van de Commissie Attent. De werking van de groep wordt beter afgestemd op de nieuwe dynamiek van Attent. Ecokerk ontwikkelt jaarlijks een aanbod om de Scheppingsperiode liturgisch te vieren (lees meer op blz. 21). De werkgroep streeft er nu uitdrukkelijk naar dat deze viering overall ingeburgerd geraakt. Het thema voor de komende Scheppingsperiode – september 2019 – is alvast uiterst actueel. De actie 'Red hun toekomst. Klimaatplan.nu' versterkt immers de vraag van jongeren om dringend meer werk te maken van de zorg voor de schepping. Ook IJD Jongerenpastoraal stelt het werkjaar in het teken van duurzaamheid. Samen maken we #tijdvoorschepping! Doe jij mee?

Gastvrijheid

Deze werkgroep start met de omvangrijke opdracht: durf onrechtvaardigheid aan te kaarten. Daarin viel de keuze op het thema migratie en diversiteit. De werkgroep wil vaak gehanteerde problematiserende taal ombuigen naar een positievere gesteldheid tegenover mensen met een migratie-achtergrond. De werkgroep is ervan overtuigd dat Attent op dat vlak een meerwaarde kan bieden door de spiritualiteit van gastvrijheid sterker te ontwikkelen. Daarbij denken we ook aan het ontwikkelen van een aanstekelijk model dat verbondenheid in diversiteit centraal stelt en dat lokale gemeenschappen eenvoudig kunnen gebruiken.

Zacht en moedig

Zachtmoedige communicatie betekent: werken aan 'presentie' als grondhouding. Het gaat immers om de leefwereld van de ander en om de vrijheid die we als persoon nodig hebben om een taal te gebruiken, die echt recht doet aan de ander. De werkgroep wil een eigen methodiek ontwikkelen, training en vorming aanbieden en velen laten proeven van wat presentie – (zacht en moedige) communicatie betekent.

De volgende Trefdag van Attent vindt plaats op zaterdag 23 november van 9.30 tot 15 uur in het Provinciaal Vormingscentrum in Malle.

Loop je warm voor Ecokerk, Migratie en diversiteit of Zachtmoedige communicatie en wil je er mee werk van maken? Neem contact op met Rita Boeren, stafmedewerker Attent, attent@bisdomantwerpen.be of 0497 99 22 87.

Meer informatie op www.attent-bisdomantwerpen.be

ZOMERSE NOTEN

MUZIEK EN ZANG VERINNERLIJKEN ONZE BELEVING VAN DE LITURGIE

Zomerseizoen is festivalseizoen. Muziekfestivals staan voor muziekgenres en artiesten ontdekken, met vrienden eropuit trekken en nieuwe mensen ontmoeten, sfeer opsnuiven, en als het even kan, dat alles liefst genietend van zomerse temperaturen. Niet alleen op zomerse festivalweides weerklinkt muziek en zang, ook in de kerkgemeenschap, en dat het hele jaar door. Het kleurt de wekelijkse misvieringen in dienst van de liturgie.

Ilse Van Halst

“Muziek is een meerwaarde voor de liturgie. Ze is gemeenschapsvormend en verinnerlijkt het gesproken woord. Liturgie is immers beleving: we komen thuis bij de Heer”, stelt norbertijn Jos Bielen van Averbode, lid van de werkgroep kerkmuziek van de Interdiocesane Commissie voor Liturgie.

En dat geldt net zo goed in een gewone zondagsviering als op een hoogdag, evenzeer in een gewone parochiekerk als in een kathedraal, zowel voor samenhang als voor koorzang en instrumentale muziek. “Ook bij mooie koormuziek kan de gemeenschap zich biddend aansluiten, net zoals het naar elkaar toezingen van psalmen tijdens het avondgebed de verinnerlijking bevordert, want schoonheid leidt tot God”, citeert Jos wijlen kardinaal Danneels. In een adem wijst de norbertijn op het belang van het zoeken naar een evenwicht tussen deze

verschillende aspecten van liturgische muziek. “Soms wil de slinger wel eens doorslaan, maar het is een en-enverhaal.”

Het kiezen van gepaste liederen en muziek voor een liturgische viering is niet eenvoudig. Daarom raadt hij aan om steeds te vertrekken van de Bijbelse thema's van de viering. “Vandaag diepen we in amper drie muisklikken zowel oude muziek uit de vijftiende eeuw op als hits van David Bowie. Alles ligt als het ware voor het grijpen. Decennia geleden was dat anders. Dan moest men muziek zelf maken en dacht men ook grondiger na over het hoe en wat.” Niet dat de norbertijn pleit voor een terugkeer naar vroeger, wel voor een toepassing van dat oude principe: goed overwegen of de muziek aansluit bij de inhoud van de liturgie. “Een eucharistieviering is geen avondwake voor een uitvaart. Een Taizé-gebedsdienst is geen paaswake”, geeft hij als voorbeeld. “Waar in de context van een uitvaart een bezinnend lied op zijn plaats kan zijn, pleit ik ervoor om in de eucharistie zoveel mogelijk de dialoog tussen priester en gemeenschap te zingen.”

Bovendien moet je ook rekening houden met de mogelijkheden waarover je als gemeenschap beschikt, stipt de witheer aan. “Het heeft geen zin boven je mogelijkheden te mikken en bijvoorbeeld absoluut meerstemmig te willen zingen als koor, terwijl je daarvoor de mankracht niet langer hebt. Muziek staat ten dienste van de liturgie.”

Nieuwe liederen inoefenen voor de viering vindt de zangmeester zinvol. “In Averbode organiseer ik elke eerste zondag van de maand ‘Zingen op zondag’ voor wie wil. We komen een uur voor de aanvang van de viering – geen vijf minuten want dat is te kort – samen in het gebouw naast de kerk. We drinken een tas koffie om het ijs te breken en elkaar te ontmoeten.

Aansluitend begeleid ik een half uur samenhang en oefenen we de liederen van die zondag in. Dat geeft me tegelijk de gelegenheid verdiepend te werken en duiding te geven bij de inhoud van de teksten. En dat wordt geapprecieerd. Geregeld komt iemand me bedanken: ‘Ik wist niet dat dit lied zo nauw aansloot bij de evangelielezing van vandaag ...’”

Moet je een liedtekst dan begrijpen of volstaat de melodie om je te laten raken en God op het spoor te komen? “De melodie brengt je bij de tekst”, meent Bielen. “Je zingt ‘Happy Birthday’ niet voor de mooie melodie, wel om je genegenheid uit te drukken. En op zo'n moment zingt iedereen uit volle borst mee, zelfs je nonkel die vals zingt. Uit volle borst zingen mag ook in de liturgie, graag zelfs! Iedereen zingt zoals hij gebekt is, want zingen is communiceren met God. Je zingt omdat er iets binnenin naar buiten wil, en al zingend sijpelt er iets van buiten door naar binnen. Willem Barnard vatte het als volgt: ‘Ik schreef geen liederen voor anderen, maar opdat ik zelf meer zou gaan geloven. Door te zingen kwam het verhaal korter bij.’”

Op 23 en 24 augustus organiseert de vzw Koor & Stem een festival kerkmuziek in de Oude Abdij in Drongen. Op het programma: workshops voor zangers, dirigenten én organisten. Je maakt kennis met gregoriaanse en Slavisch-Byzantijnse gezangen, polyfonie, gospel, psalmen ... Je verdiepen in de muziek van een bepaalde componist kan ook. Je leert er meer over zingen met kinderen of over vocaal werken met ouder wordende stemmen. Info op www.koorenstem.be of bij Valerie Konings, 03 237 96 43.



© Nicolas De Brauwer

➤ *Zondagse zangers in Averbode, onder deskundige begeleiding van Jos Bielen.*

JE BENT NOOIT AANGEKOMEN IN HET LEVEN

*Marleen De Boo is er nog lang niet. Amper zeven begon ze mee te zingen in het jeugdkoor van Waelrant. Vandaag leidt ze verscheidene Waelrantkoren, van kinderen tot volwassenen, die zich verzameld hebben in een vzw. Ze noemt het een uitgewerkte koorschool, waarin mensen worden opgeleid. Muziek is zowat altijd in haar leven aanwezig geweest, en het is alleen maar intensiever geworden. Zelf zingen is een ding, samen zingen is al heel wat anders, en **anderen doen samen zingen is het praktische motto waarlangs haar leven vorm krijgt.***

Lea Verstricht



➤ *Marleen De Boo*

© Bart Boodts

“Wat is muziek?”, wil ik van haar weten. Marleen stipt drie essentiële elementen aan. “Het is emotie, een gevoel waarbij je uit jezelf wordt getrokken. Het is verbinding maken met andere mensen, schoonheid die je samen maakt. Het is partituren leren begrijpen, leren lezen wat er staat, zonder dat je altijd diepzinnig hoeft te zijn.”

Het is vooral dat tweede, die verbinding en die ontmoeting, dat inspireert. Iedereen is welkom in Waelrant, ook mensen die ‘niet kunnen zingen’. Iedereen mag er zijn wie hij of zij is. “Als mensen samen iets opbouwen, als ze zich willen engageren naar elkaar en het project, omringen ze elkaar met veel liefde en warmte”, ervaart Marleen. “Misschien nog eerder dan het neerzetten van een prachtig concert is dat samen-mens-woorden en elkaar vriendschap gunnen zo fantastisch aan het koorzingen. Kinderen en jongeren leren een engagement opnemen, zonder er iets bij te winnen, enkel om de deugd en de schoonheid van het leven. Dat pijn en verdriet samen gedragen worden, dat vreugde van iedereen mag zijn, dat werkt versterkend voor jonge mensen.”

Omdat ze dat zelf zo sterk heeft ervaren, is het haar daarom te doen bij het dirigeren. “Het is zo plezant wanneer je dat kan overbrengen, en ziet gebeuren in het koor”, vertelt ze beziel. Haar rol als dirigent is er dan ook een van samenbrengen, van mensen naar een hoger niveau tillen, ook zichzelf, en van blijven zoeken.

De vraag naar wat ze nog wil bereiken, is een moeilijke. “Ik doe niet aan langetermijndenken.” Ze weet uit ervaring dat dat niet werkt. “De doelen zijn altijd verplaatst in mijn leven. Ik ontdek steeds nieuwe dingen en wil bewust ontvankelijk zijn voor nieuwe mogelijkheden. Dat

houdt het boeiend.” Ze weet zich nu erg gelukkig: een passie vinden, en van die passie je beroep kunnen maken, dat maakt het leven zinvol.

Deugdgedoende ervaringen zijn vooral spontane gebeurtenissen. “Als jongeren op straat beginnen te zingen, reageren voorbijgangers altijd positief. Zo bereik je mensen die je niet op concerten ziet. Op zo’n momenten wordt de publieke ruimte een beetje leuker en mooier.” Ook wedstrijden vindt ze fijn, vooral groepswedstrijden, want “dan staat iedereen helemaal op scherp”. Vorige zomer was Waelrant te gast in Zuid-Afrika. “We beleefden er ‘magische’ momenten. Door de adrenaline, evenals in de confrontatie met een andere cultuur en wereld waarin de muziek nog een onderdeel is van het leven en een manier om jezelf te zijn. Waar hebben wij dat afgeleerd?”, mijmert ze.

Haar zomer noemt ze relatief rustig: enkele muzikale vrienden bezoeken in Duitsland en daaraan verbonden een koorwedstrijd, een ‘Open Singing’ leiden op de internationale Zingweek in Gent, met het jeugdkoor naar Göteborg in Zweden voor de European Choir Games en Zingeliere, een koorkamp in Lier met 140 kinderen. En reikhalzend uitkijken naar volgend jaar. Dan doen de World Choir Games Gent en Antwerpen aan. Dan zal Marleen deel uitmaken van de jury, en deels meedingen naar prijzen met haar koren. Ze is er best fier op: de beste koren ter wereld zakken af naar Vlaanderen, en meteen zet dat event het koorleven in Vlaanderen op de kaart.

Info op waelrant.be

IN DE KIJKER

OP STAP MET DE HOOIDONK-EXPRESS

Voor welke vakantiegasten ben ik verantwoordelijk? Waar wordt de medicatie bijgehouden? Wanneer is er een viering? Aan de balie van Zorgverblijf Hooidonk in Zandhoven krijgt Sandra Blondé (52) honderd-en-één vragen. In het dagelijkse leven is Sandra ambtenaar in de gevangenis van Oudenaarde. In Hooidonk is ze een van de honderdtachtig vrijwilligers die mensen met een zorgnood een onvergetelijke vakantie bezorgen. Deze keer is ze verantwoordelijk voor een groep van 37 vakantiegangers, achttien vrijwillige begeleiders en een vijftal mantelzorgers. Ze onthaalt iedereen met evenveel enthousiasme en zorg, deelt kamersleutels uit en wijst begeleiders toe.

Jan Caljon



© Jan Caljon

Ik volg Krista Parret naar haar kamer. Haar begeleider Norma Hens helpt haar koffers uitladen, zodat ze beiden weten waar welke spullen liggen. Ze hebben er zin in. “We zijn zowat kind aan huis in Hooidonk”, vertelt Krista enthousiast. Ze reist al voor de zeventiende keer mee met Samana, organisatie voor chronisch zieken en mantelzorgers. “Ik woon in De Waaiberg in Gits, een voorziening die ondersteuning biedt aan mensen met een meervoudige fysieke beperking”, vertelt Krista. “Dankzij de vakantiewerking van Samana kom ik nu en dan ‘buiten’. Het doet deugd om af en toe het ritme van alledag te doorbreken en andere begeleiders te ontmoeten.” Ook voor Norma is het verblijf een deugddoende ervaring. “Dit is mijn 75ste vakantie als begeleidster. De dankbaarheid van de vakantiegangers is groot”, ervaart ze telkens weer.

Aan de balie is Sandra nog steeds druk in de weer. Ik maak van de gelegenheid gebruik om te polsen bij Stefanie Geudens, animatieverantwoordelijke op het domein, wie hier zoal op vakantie komt. “Mensen komen hier herstellen na een ziekenhuisopname. Het kortverblijf ontlast mantelzorgers, mensen die thuis de zorg voor een dierbare op zich nemen, zodat ze ook eens ‘vrij’ zijn van hun taak, waardoor het zorgen draaglijk blijft. Daarnaast heb je georganiseerde groepsvakanties, zoals de verblijven van Samana. Ook losse groepen met mensen die zorg nodig hebben, zoals groepen uit woon-zorgcentra, zijn welkom.”

Om alles in goede banen te leiden kan het domein rekenen op de enthousiaste inzet van zo'n honderdtachtig vrijwilligers. Ze begeleiden

mensen naar hun afspraken met de kinesist, de verpleegkundige, de arts, of de wellness, en staan in voor animatie-faciliteiten die gaan van minigolf over bloemschikken tot een pluktuin. De omgeving is een van de grootste troeven van Hooidonk, want “groen doet beter herstellen”, weet Michel Van der Avoort, die meeneemt in zijn Hooidonk-Express. Met dat golfwagentje leidt hij minder mobiele mensen rond zodat ook zij kunnen genieten van al wat het domein te bieden heeft. Alsof hij zijn eigen tuin beschrijft, vertelt hij trots over de evolutie van het domein van het voormalige klooster van de paters picpussen naar het zorgverblijf van de Christelijke Mutualiteiten. Ook riksja's en dubbele fietsen vallen in de smaak. “De route naar de herberg Het Boshuisje in Zoersel is populair,” weet vrijwilliger Walter Verbruggen, “omdat de meeste mensen reuze genieten van een fietstocht in de buitenlucht door het bos.”

Behalve de omgeving is de huiselijkheid een van de grootste troeven van Hooidonk. De vrijwilligers vertellen honderduit over ‘hun’ centrum en de bezoekers genieten van de vriendschappen die ontstonden en de onbezorgde vakantietijd. Ik eindig mijn bezoek bij Sandra. De deur van haar bureau staat nog steeds uitnodigend open. “Mijn inzet hier is als een roeping”, getuigt ze. “Van kinds af nam ik thuis mee de zorg op voor mijn veertien jaar oudere broer. Het zorgen zit me in het bloed.” En dan wordt ze weer aangeklampt: of ze de groepsfoto kan uitdelen als herinnering bij het afscheid van een groep vakantiegangers ...

Interesse om als vrijwilliger mee te draaien in Hooidonk? Neem contact op met Stefanie Geudens, 03 320 28 20 of animatie@hooidonk.be

© Sandra Blondé



ESTAFETTE

EEN VRIJWILLIGER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Ann Waeghe is gastvrouw en bezige bij in de Sint-Norbertuskerk aan de Dageraadplaats in Antwerpen.

“Wanneer ik 's avonds rond negenen langs de Sint-Nobertuskerk in Antwerpen fiets, straalt het licht warm uit de ramen en lokken de klanken van een muzikale repetitie voorbijgangers binnen door de deuren die wagenwijd openstaan. De volgende ochtend om negen uur teken ik er opnieuw present. Mijn gesprekspartner Ann Waeghe is er dan al een uur in de weer. “Kijk”, toont ze fier, en ze wrijft met haar vinger over de onderste sport van de stoel, “geen pluisje stof”.

Ruim twintig jaar houdt Ann de kerk open, is ze een luisterend oor voor bezoekers, poetst en restaureert ze zelfs. “Uit de staties van onze kruisweg in reliëf blies ik al het vuil weg met een stoommachine.” Ann helpt ook bij de catechese aan de eerstecommunicanten, plaatst stoelen voor Bachcantatediensten, ruimt met plezier rijst of rozenblaadjes op na huwelijksvieringen, leidt toeristen rond en maakt reclame voor ‘haar’ kerk, die net als Ann zelf, gastvrijheid hoog in het vaandel voert.

“De kerk is mijn tweede thuis”, klinkt het warm. Ze houdt het gebouw elke dag open van 8 tot 17 uur, tijdens de zomer zelfs langer, voor zover mogelijk, omdat het aan een levendig plein grenst. Het is een vrijwilligerstaak die ze soms wel eens als een verplichting ervaart, maar toch met liefde op zich neemt. “Omdat het niet over mij gaat, maar om die mensen die hier rust en stilte zoeken, die op zoek zijn naar een plek waar ze kunnen thuiskomen, die anders aan hun lot worden overgelaten. Ik wil al wie hier passeert de kans geven om binnen te lopen, tot rust te komen, te genieten van de muziek ... Zo wordt duidelijk dat de Kerk hier leeft.”

Een oase van rust, zo belooft een bord aan de ingang van de kerk al wie binnengaat. En die rust hebben mensen broodnodig, ervaart Ann. “Je moet hun de tijd geven om stil te worden. Respect voor elke bezoeker staat voorop. Iedereen mag hier vrij binnen- en buitenlopen.” Achteraan ligt een lage grote houten tafel vol tekeningen en stiften. Daarrond staan kriskras stoeltjes. “Elke dag na schooltijd leg ik hier nieuwe tekeningen klaar, steevast met een link naar de Bijbel”, vertelt Ann. “Dan lopen kinderen binnen en beginnen ze te kleuren. Soms vind ik tekeningen in de biechtstoel, met op de achterkant de boodschap: ‘Ik haat jou, want je pest me.’ Wat niet gezegd kan worden, pennen ze neer, over en weer op papier. En zo worden rond deze tafel ruzies bijgelegd.” Geregeld zijn alle kinderstoeltjes bezet. Dan is Ann in haar nopjes. “Ik ontferm me graag over kinderen. Subtiel geef ik hen mee dat het leven anders kan zijn als je tot rust kunt komen. Ik leg hen uit wat er gebeurt in de kerk, op een zo eenvoudig mogelijke manier. Ik vertel over de klok en laat hen aan het koord trekken. Ik vertel over de godslamp die altijd brandt en zo toont dat hier altijd leven is. En ik voeg eraan toe dat ik daarom de deur openhoud en dat

ze altijd welkom zijn. Zo snuiven kinderen de sfeer op. Ze leren de waarde van rust en stilte kennen. Ze ontdekken dat het niet saai hoeft te zijn in een kerk, maar dat het hier feest is. Elke dag opnieuw.”

Ook daklozen vinden de weg naar de gastvrije kerk en warmen zich er letterlijk en figuurlijk. “Vanuit mijn verleden heb ik veel begrip voor wie het moeilijk heeft”, wil Ann kwijt. Zelf kreeg ze weinig kansen als kind. Net daarom wil ze die aan anderen wel geven. “Dan zet ik koffie of thee en luister ik naar hun verhaal.”

Soms spreekt ze zelf mensen aan, voor wie de drempel te hoog is, ook al staat de kerkdeur uitnodigend open. “Zo zag ik een vrouw treuzelen aan de ingang. ‘Kom gerust binnen’, noodde ik haar. ‘Nee, ik kan dat niet meer’, antwoordde ze. ‘Ik heb mijn man moeten afgeven, mijn zus, mijn nonkel. Al wie me dierbaar is, is weggenomen. En dan moet ik God graag blijven zien?’ Ze vertelde dat ze vroeger elke dag een kaarsje kwam branden. ‘Wat houdt je nu tegen?’, vroeg ik haar. Ze antwoordde: ‘Wat gebeurd is, is onrechtvaardig.’ Voorzichtig probeerde ik: ‘Je kunt ook dankbaar zijn, omdat je hen graag gezien hebt en om de vele mooie herinneringen aan hen.’ Stilte. Voorzichtig waagde ik het erop: ‘Mag ik je helpen? Mag ik je een arm geven, zodat we samen de kerk kunnen binnengaan?’ En dat deden we.”

Ilse Van Halst

Meer info over de Sint-Norbertuskerk, de kerkmuziek (Bachcantatediensten, Gregoriaanse en polyfone vieringen) en andere activiteiten op www.sintnorbertuskerk.be



DE KIOSK

MEDEDELINGEN

ZENDINGEN

Christina *Christine Vandebuerie*, pastoraal werkster, werd per 1 april 2019 gezonden als parochieassistente in de parochies van de federatie Antwerpen-Noord, tot 30 april 2020.

Lieve *Vereecken*, pastoraal werkster, werd per 1 april 2019 gezonden als parochieassistente in de parochies van de federatie Antwerpen-Noord, tot 18 september 2019.

BENOEMINGEN

Mykola *Butsiak*, priester van het bisdom Lviv (Oekraïne), werd per 1 juni 2019 benoemd tot lid van de priesterequipe van Antwerpen, Sint-Andries, voor een periode van zes jaar.

Jan *De Cock*, pastoraal werker, werd per 1 april 2019 benoemd tot pastoraal ziekenhuiswerker in het AZ Sint-Jozef in Malle, in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria, voor een periode van zes jaar.

Aleksandra *Gwizzd*, pastoraal werkster, werd per 1 mei 2019 benoemd tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het PZ Campus Alexianen in Boechout, in de pastorale eenheid Immanuel (en binnen de overige instellingen van de Zorggroep Multiversum).

Rudi *Mannaerts*, priester van ons bisdom, pastoor van de parochie Antwerpen, Sint-Andries, werd per 1 juni 2019 benoemd tot moderator en lid van de priesterequipe van deze parochie, voor een periode van zes jaar.

Franciscus *Frans Schaffels*, pastoraal werker in opleiding, werd per 1 juni 2019, benoemd tot parochieassistent in de parochies van de pastorale eenheid Elia (Brecht, Wuustwezel), periode tot 30 juni 2021.

Chris *Van Beersel*, pastoraal werker, werd per 1 december 2018 herbenoemd tot stafmedewerker pastorale zorg voor de koepel vzw Rusthuizen Zusters van Berlaar, voor een periode van zes jaar.

Eline *Vandendriessche*, voorheen stafmedewerkster bij IJD Antwerpen en jongerenpastor voor de federatie Antwerpen-Centrum, werd per 1 juni 2019 aangeworven als diensthoofd bij IJD Antwerpen.

Raf *Vanhorebeek*, pastoraal werker, werd per 1 januari 2019 benoemd tot stafmedewerker pastorale zorg voor de koepel vzw Rusthuizen Zusters van Berlaar, voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

STOPZETTINGEN

Davine *Debouvere* nam per 1 januari 2019 ontslag als vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het WZC Sint-Jozef, Wiekevorst.

Anaïs *Fayt*, voorheen diensthoofd bij IJD Antwerpen en lid van het vicariaatsteam van de Diocesane Diensten, werd per 29 mei 2019 door de Bisschoppenconferentie benoemd tot nationaal directeur van IJD Vlaanderen. Ze blijft lid van het team van de pastorale eenheid Heilige Christoffel en verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer in dat team.

Joris *Schepens* nam per 30 maart 2019 ontslag als vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de Strafinrichting van Wortel.

Annelies *Van Gils*, pastoraal werkster, nam per 1 mei 2019 ontslag als pastoraal ziekenhuiswerkster in het Psychiatrisch Centrum Bethanië in Zoersel, als verantwoordelijke voor de gemeenschapsopbouw, de diaconie en de solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria (Malle-Zoersel) en als lid van dat team.

Leo *van Gink*, diaken van ons bisdom, nam per 30 april 2019 ontslag als lid van het team van de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw (Essen-Kalmthout) en als medeverantwoordelijke voor de gemeenschapsopbouw en verantwoordelijke voor het financieel en materieel beheer in dat team. Hij blijft diaken in de parochies van deze pastorale eenheid.

De bisschop stelt er prijs op zijn medewerkers van harte te danken.

OVERLIJDEN

Jozef *Mermans*, priester van ons bisdom, overleed in Dessel op 2 juni 2019. Hij was onder meer leraar aan het Klein Seminarie in Hoogstraten en pastoor van Mol, Sint-Apollonia, *Achterbos*. Hij werd geboren in Dessel op 14 juli 1918 en priester gewijd in Mechelen op 25 juli 1973.

Hans *Vanackere*, priester van ons bisdom, voormalig deken van het dekenaat Zuiderkempem, coördinator van Amandus Internationaal en titulair kanunnik van het Kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen, overleed in Antwerpen op 17 april 2019. Hij werd geboren in Sint-Denijs-Westrem op 28 januari 1941 en priester gewijd in Antwerpen op 26 juni 1965.

Frans *Van Den Bosch*, priester van ons bisdom, overleed in Buenos Aires (Argentinië) op 15 mei 2019. Hij was actief als Fidei Donum in Argentinië. Hij werd geboren op 8 mei 1938 in Herentals en priester gewijd in Leuven op 6 juli 1963.

Philippe *van Kuyck*, norbertijn van Averbode, overleed in Meerhout op 15 mei 2019. Hij was onder meer actief als parochievicaris in de parochies van de pastorale eenheid Heilige Norbertus. Hij werd geboren op 28 september 1971 in Reet en priester gewijd in Averbode op 4 september 2011.

➤ De Bisschoppenconferentie benoemde Anaïs Fayt tot de nieuwe directeur van IJD Vlaanderen.



© BC

UW HAND IN MIJN HAND

Met hun verklaring *Uw hand in mijn hand* willen de Belgische bisschoppen ieder van ons een hart onder de riem steken, in het bijzonder de vele pastoraal werkenden, die vanuit het Evangelie oude en zieke mensen nabij zijn. Want vaak komen ze voor delicate, complexe en soms ook heel nieuwe vragen te staan: Worden specifieke onderzoeken en behandelingen al of niet nog opgestart of verlengd? Wordt gekozen voor pijnbestrijding? Hoe omgaan met sterke vormen van levensmoeheid? De bisschoppen willen enkele oriëntaties aanreiken, vanuit de basisovertuiging dat ze niemand in de steek willen laten, wat er ook gebeurt.

Afscheid nemen van het leven omvat vele facetten: kunnen loslaten, een balans opmaken van je leven, de nood aan verzoening en heling ervaren. Christelijk geïnspireerde pastorale zorg kan hiertoe bijdragen. Rituelen kunnen wat onzeggbaar is, helpen uitdrukken. Vaak vragen mensen bij het levenseinde naar "iets", iets religieus, ook al weten ze niet goed wat ze zich daarbij moeten voorstellen. *Uw hand in mijn hand* vraagt dat de pastor daar respectvol probeert op in te spelen, zonder de eigenheid van de christelijke rituelen en sacramenten te verliezen.

Nogal wat gelovigen en familieleden wensen bij het levenseinde een ziekenzalving. Dat is echter niet zo aangewezen, aldus de verklaring. Het doet immers geen recht aan de betekenis van dat sacrament dat niet is bedoeld voor mensen op hun levenseinde, net voor de dood, maar voor zwaar zieke of verzwakte en oudere mensen. Waar mogelijk is het wel zinvol om aan een stervende christen het 'viaticum' te geven, het eucharistische brood voor onderweg, voor de laatste tocht naar God.

De luisterende en inlevende aanwezigheid van de pastor is de basis van de pastorale zorg.

Maar evident is dat niet, zeker niet in situaties van onmacht of wanneer mensen uitspreken dat ze verlangen naar de dood. Ook wie euthanasie overweegt, moeten we nabij blijven, schrijven de bisschoppen, om meteen duidelijk te stellen dat zulk een standpunt geenszins een goedkeuring van euthanasie inhoudt. Voor de pastor kan dat een moeilijk spanningsveld betekenen. Toch kan altijd voor – en indien mogelijk samen met – de persoon in kwestie worden gebeden.

De bisschoppen staan ook stil bij de vereenzaming in onze geïndividualiseerde samenleving, niettegenstaande allerhande goed uitgebouwde zorgnetwerken, en stellen zich kritische vragen over onze zorg voor kwetsbare mensen: is er voldoende tijd en ruimte om aandacht te schenken aan het verhaal van zieke, bejaarde, demente en psychisch kwetsbare mensen? Voor lokale geloofsgemeenschappen, priesters, diakens, pastoraal werkenden en vrijwilligers houdt dat een appel in om alert en waakzaam te zijn voor de meest kwetsbaren in onze omgeving en om mee te zoeken naar creatieve wegen om hen nabij te zijn.

Het laatste deel van de verklaring staat stil bij het verrijzenisgeloof, dat berust op de overtuiging dat God, die de Schepper is van alle leven en genadevol voor ons zorgt, ons niet in de steek zal laten in het uur van de dood.

(Geert De Kerpel/IVH, samengevat uit *Pastoralia*, tijdschrift van het aartsbisdom Mechelen-Brussel)

Uw hand in mijn hand. Pastorale zorg bij het levenseinde, Verklaring van de bisschoppen van België, juni 2019, kan worden besteld bij Licap op bestellingen@halex.be en kost 3,75 euro.

TIJD VOOR ONZE SCHEPPING

Zoals de voorbije jaren zal ook dit jaar in de periode van 1 september, Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping, tot 4 oktober, feestdag van Sint-Franciscus, de Scheppingsperiode gevierd worden. Tijdens deze periode wil Ecokerk in de lijn van de encycliek *Laudato si'* van paus Franciscus oproepen tot een ecologisch burgerschap en een ecologisch verantwoorde levensstijl. "De jongeren eisen van ons verandering", schreef de paus. "Ze vragen zich af hoe het mogelijk is te beweren dat men aan een betere toekomst werkt zonder na te denken over de milieucrisis en het lijden van de uitgestotenen" (*Laudato si'*, 13).

Met de actie 'Red hun toekomst. Klimaatplan. nu' ijvert Ecokerk voor een ambitieus en sociaal rechtvaardig klimaatplan en dringt het er bij onze politici op aan om dit waar te maken. In een adem roept het alle groepen binnen onze kerkgemeenschap op om een eigen klimaatplan te maken, en zo te evolueren naar een klimaatneutrale kerkgemeenschap. Op de website vind je inmiddels meerdere voorbeelden van groepen die hun klimaatplan deelden.

Ecokerk stelt liturgisch materiaal ter beschikking zodat elke parochie, school, gemeenschap, ziekenhuis, instelling, zich goed kan voorbereiden, in de hoop dat ze tijdens deze periode minstens één keer aandacht besteden aan het geschenk van de schepping die God aan onze zorg heeft toevertrouwd.

Voor info en het aanbod van Ecokerk voor liturgie, gesprek, bezinning en actie tijdens de scheppingsperiode kun je terecht bij Ecokerk, ecoteam.antwerpen@gmail.com, www.netrv.be/ecokerk en www.netrv.be/regio/antwerpen/ecoteam-antwerpen en www.klimaatplan.nu.

LERENSLANG

CREATIEF
ENTHOUSIAST
MISSIONAIR



© Paul Hermans

➤ De weg van het catechumenaat vindt een hoogtepunt in het ontvangen van het sacrament van het vormsel. Op pinksterzondag 9 juni vormde onze bisschop negentig volwassenen in de kathedraal van Antwerpen. Ook daarna gaat de weg van catechese verder.

“Het vraagt in deze tijd creativiteit en durf maar je hoeft geen grote geleerde te zijn om te tonen dat God door jou aan het werk is.” Aan het woord is Katrien Tuyteleers, lid van de werkgroep verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Immanuel. Uit interesse volgde ze het voorbije werkjaar als externe student enkele lessen uit de module over verkondiging en catechese in de pastorale unit aan het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen.

Bart Willemen

“Vanuit onze vormselcatechesewerking en als lid van de werkgroep verkondiging en catechese ben ik voortdurend op zoek naar wegen om catechese te kunnen blijven aanbieden”, duidt Katrien haar motivatie. Ze stelt zich daarbij steeds de vraag wat de inhoud en de vorm van catechese in deze tijd kan zijn: “Hoe moeten we met minder ‘trainers’ de liefde voor onze passie tonen om zo de vonk te doen overslaan?”

Gedurende zes zaterdagen bogen Katrien en haar medestudenten zich over het vraagstuk van verkondiging en catechese in deze tijd en context. “Bij aanvang stonden we eerst stil bij deze twee begrippen: wat verstaan we onder ‘verkondiging’ en ‘catechese’?” Uitgangspunt was de visie van de Belgische bisschoppen in *Volwassen worden in geloof* (2006):

“Om een goed begrip van catechese te hebben, is het belangrijk een onderscheid te maken tussen het moment waarop iemand voor het eerst het Evangelie verneemt en de catechese die erop volgt. Je volgt catechese omdat je het Evangelie hebt vernomen en tot geloof gekomen bent. Er is niet eerst de catechese en dan het geloof. Het is omgekeerd: je bent tot geloof gekomen en dan volgt de catechese. (16)”

“De eerste verkondiging is bestemd voor ongelovigen en voor mensen die onverschillig staan tegenover godsdienst. Ze heeft tot doel het Evangelie te verkondigen en uit te nodigen tot bekering. De catechese, onderscheiden van de eerste verkondiging, geeft aan de pas begonnen bekering verder vorm en doet haar rijpen, doordat ze de bekeerling inwijdt in het geloof en hem opneemt in de christelijke gemeenschap. (22)”

De tweede bijeenkomst stond in het teken van het ‘mission statement’ van de studenten. Geïnspireerd door een duiding van vicaris-generaal Bruno Aerts, onderlinge uitwisseling en een heuse geloofsgespreks-oefening in het park schreven ze neer wat ze als hun ‘missie’ als gelovig christen in deze wereld zien.

In de daaropvolgende bijeenkomsten kwamen de verschillende leeftijdscategorieën aan bod. Centraal stonden dus niet de sacramenten, maar wel de visie over en aanpak van verkondiging en catechese bij kinderen, jongeren of volwassenen. Want er zijn verschillen, maar ook veel gelijkenissen. Rode draad was de boodschap dat iedereen, jong of oud, op elk moment catechese nodig heeft of, zoals de Belgische bisschoppen aanhalen in hun visietekst: “Je wordt niet als christen geboren, je moet het worden (3)”.

Katrien Tuyteleers beaamt: “Ik neem een aantal overwegingen mee naar mijn werkgroep in de pastorale eenheid. Gevoed vanuit de Bijbel moeten we in woorden en in daden verkondigen met enthousiasme. Woorden en daden, beide zijn nodig. Dat is authenticiteit. Van zo’n missionaire of verkondigende Kerk gaat iets uit. Maar als we willen dat mensen geraakt worden, moet er ook iets te zien zijn: een warme, hartelijke gemeenschap.”

Tijdens hun studie hielden de deelnemers een logboek bij en deden ze ook een beperkte stage. Daarover gingen ze nogmaals met elkaar in gesprek tijdens een laatste bijeenkomst. Het leren van en beluisteren van elkaar, de confrontatie met andere visies, het geraakt worden door getuigenissen en het samenwerken aan opdrachten: alles droeg bij tot een sterk leerproces en bemoedigende sfeer. Ze hebben niet alleen gevoeld dat iedereen blijvend catechese als voeding nodig heeft, ze hebben het ook aan elkaar gegeven en geschonken. Gesterkt kunnen ze nu op weg.

Volgend jaar biedt de pastorale unit aan het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen een module aan over diaconie en solidariteit. Net als voor de andere vakken op het HIGW kan voor deze reeks afzonderlijk ingeschreven worden.

Data: 12 oktober, 14 december, 25 januari, 15 februari en 21 maart, van 9 tot 13 uur.

Locatie: Theologisch en Pastoraal Centrum, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen.

Info en inschrijven via www.higwa.be of higw@bisdomantwerpen.be

DOORKIJK

BEZINNING



› Jos Bonroy



MARIA LOVEN EN SMEKEN

“

(Vanop zijn kruis) zag Jezus zijn moeder en naast haar de leerling van wie hij veel hield. Toen zei Jezus tegen zijn moeder: 'Hij is nu uw zoon.' En tegen zijn leerling zei hij: 'Zij is nu je moeder'. (Johannes 19, 26 - 27)

Vurig en eensgezind wijdden (de leerlingen) zich aan het gebed samen met de vrouwen en met Maria, de moeder van Jezus, en met zijn broers. (Handelingen 1, 14)

”

Deze verzen uit het Nieuwe Testament en Maria's leven vol geloof en dienstbaarheid liggen in de Kerk aan de basis van een verering voor de moeder Gods. Bij tal van Mariafeesten ontstonden gezangen om haar te loven en te smeken. Ze kregen een plaats in processies die op die feestdagen werden georganiseerd. Later werden ze ook een deel van het getijdengebed van religieuzen en priesters. Zo bidden ze tijdens het avondgebed of de vespers steeds het *Magnificat*. Ook bij de completen of de dagsluiting aanroepen ze Maria. De dagsluiting is een gebed van inkeer bij de dag die ten einde loopt en een gebed om bescherming. Het duister van de nacht, symbool voor pijn en onzekerheid in het leven, wordt verlicht door het licht van Christus, dat dankzij Maria bij de mensen is gekomen. Daarom wordt bij het einde van dat gebed speciaal tot Maria gezongen om onder haar bescherming veilig te ruste te gaan. De tekst van deze aanroeping van Maria wisselt volgens het liturgische jaar.

Het best gekende lied is ongetwijfeld het *Salve regina* (in vrije vertaling ontleend aan het getijdenboek):

*Wees gegroet, koningin, moeder van barmhartigheid.
Bij u vinden we leven, vreugde en hoop.
We roepen u aan op onze pelgrimstocht.
Wees de lijdende mensheid nabij.
Gedenk ons, zie barmhartig op ons neer
en leid ons door het leven naar Jezus, uw Zoon.
Moeder vol goedheid en liefde, heilige maagd Maria.*

In Lourdes, tijdens de julibedevoort, zingen we dat lied aan het slot van de kaarskensprocessie. Aansluitend wensen we elkaar de vrede en een goede nacht.

Velen onder ons leerden zich bij het slapengaan te richten tot Maria door het bidden van een gebed zoals het *Salve regina* of een *weesgegroet*. En waarom niet eens enkele regels bidden uit een Marialied dat je dierbaar is? Bijvoorbeeld:

*Wees gegroet, o sterre, wees gegroet, van verre.
Aan de hemel blinkt uw licht in het bange vergezicht.
Schijn nu veilig voor ons uit.
Op uw zacht en zalig licht, houden wij het oog gericht.*

Voor wie niet de tijd heeft om te bidden zoals religieuzen, ontstond het Angelus. Net als het getijdengebed wordt dat driemaal per dag gebeden, 's ochtends, 's middags en 's avonds. Daarbij wordt stilgestaan bij de grote mysteries van ons geloof.

*De engel des Heren heeft aan Maria geboodschapt
en ze heeft ontvangen van de Heilige Geest.
Wees gegroet, Maria ...*

*Zie de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar uw woord.
Wees gegroet, Maria ...*

*En het Woord is vlees geworden, en het heeft onder ons gewoond.
Wees gegroet, Maria ...*

*Bid voor ons, heilige moeder Gods
opdat we de beloften van Christus waardig worden.*

*Laten we bidden.
We bidden u, o Heer, stort uw genade in onze harten,
opdat wij, die door de boodschap van de engel
de menswording van Christus, uw Zoon, gekend hebben,
door zijn lijden en kruis gebracht worden
tot de glorie van de verrijzenis,
door dezelfde Christus, onze Heer. Amen.*

Jos Bonroy

verantwoordelijke Diocesane Lourdesbedevaarten Antwerpen



Onze jongeren

Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen
ijdantwerpen@ijd.be • 03 454 11 44



INSPIRELLI INSPIREERT

Het voorbije schooljaar organiseerde Inspirelli tal van prachtige activiteiten, voor en door jongeren. Een terugblik op een zalig Inspirelli-jaar!

Inspirelli is een plaatselijke pastorale werking die aan en met jongeren een eigentijds geloofsaanbod doet, met daarin alles wat nodig is om hen te laten groeien als christen en om hen alle kansen te geven christelijke gemeenschap te vormen. Deze inspirerende netwerken vind je in Antwerpen, Lier, Mol, Hoogstraten-Rijkevorsel en Turnhout & Oud-Turnhout. In elke regio viel er heel wat te beleven het voorbije jaar, op initiatief van en voor jongeren. Van Light a Candle tot Taizé, van filmavond tot jongerenavond: het was telkens opnieuw genieten!

Wat dacht je bijvoorbeeld van Light a Candle in Mol? Daar werden op 8 april meer dan duizend kaarsjes uitgedeeld! Tal van mensen liepen tijdens de jaarmarkt de Sint-Andrieskerk in Balen binnen om een kaarsje te branden, tot rust te komen, te bidden, te zingen ...



Taizé Turnhout was zo'n ander hoogtepunt. Deze inspirerende avond vol gebed, zang en stilte, vond plaats op verschillende tijdstippen tijdens het jaar en vormde telkens een ingetogen gebedsmoment voor jong en oud. Mede dankzij de ondersteuning door muzikanten en zangers groeide Taizé Turnhout inmiddels uit tot een vaste waarde op de Inspirelli-kalender.

Ook de Spiribabbel in Hoogstraten wist velen te inspireren. Tijdens deze open gespreksavonden in november en februari gingen jongeren in dialoog over verschillende onderwerpen zoals keuzes maken, roepingen of het leven in een gevangenis. In een open en veilige sfeer konden ze hun mening kwijt, vragen stellen en op een respectvolle manier in gesprek gaan.

Voor een heuse jongerenviering moest je dan weer in Lier zijn. De Heilige Kruiskerk was er het voorbije schooljaar elke eerste zondag van de maand the place to be. Jongerenviering: dat is een mix van catechese, viering en ontmoeting. En daar horen natuurlijk lekkere koekjes bij. Wil jij ook samen met andere jongeren eucharistie vieren? Kom dan zeker eens langs!

Het neusje van de zalm tijdens het afgelopen IJD-jaar waren ongetwijfeld de Wereldjongerendagen in Panama. Dankzij het project Antwerpen-Panama, een initiatief van Inspirelli Antwerpen, konden maar liefst vijftig jongeren tegen een bescheiden prijs mee na een intense voorbereiding. Ze spreken er vandaag nog over!

Marjolein Bruyndonckx

Wil je graag meer te weten komen over de netwerken van Inspirelli? Of droom je van een jongerenactiviteit die je met Inspirelli wil organiseren? Surf naar inspirelli.ijd.be en ontdek wat we voor jou in petto hebben. Want Inspirelli inspireert!



© IJD

DE ACHTSTE DAG

2019-2020



NIEUW JAARTHEMA: DE ACHTSTE DAG

Tot voor kort was het nog een groot geheim, maar nu kunnen we het wel van de daken schreeuwen: het nieuwe jaarthema is er! En het luidt ... *tromgeroffel*... De achtste dag!

De echte Bijbelkenners onder ons hebben meteen door dat het thema gelinkt is aan het scheppingsverhaal. Het jaarthema wil het hebben over schepping, natuur en milieu. Daarbij willen we ons verwonderen over Gods schepping, maar ook nadenken over hoe we meer zorg kunnen dragen voor natuur, mens en dier.



Hoe kunnen we dat beter uitwerken dan in onze jaarthemamap? Alle aangesloten groepen bij IJD Jongerenpastoraal ontvangen binnenkort deze gloednieuwe map met tal van spelen en methodieken voor misdienaars, plussers, jongerenpastorale groepen en begeleiders. Je vindt er onder meer een spel over de schepping, een bordspel, een escaperoom, een gespreksstarter, een bezinningsmoment, een zangwerkvorm enzovoort.

READY TO PLAY

TIJD MAKEN VOOR FAMILIE EN VRIENDEN

Familie en vrienden: iedereen heeft ze. Maar ken je elkaar wel? En hoe goed ken je elkaar? Is je tante bijgelovig? Welke is de grootste blunder van je beste vriend? Welke zijn je familietradities? Is je vriendin bang voor de tandarts?

Het *Vrienden- en familiespel* bevat honderd vragen over allerlei onderwerpen. Zo kom je van alles over elkaar te weten en beleef je een reuzeleuke tijd!

Wil je dit spel eens testen met je vrienden of familie? Ontleen het gerust op ons documentatiecentrum in de bibliotheek van het TPC of surf naar antwerpen.ijd.be



© IJD



© IJD

ONTDEK DE JEUGD NIGHTFEVERENDE BENDE

"Meneer, mevrouw, wil u graag een kaarsje branden?" Je liep ze mogelijk al eens tegen het lijf ... de jongeren van Nightfever die aan de Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwekathedraal voorbijgangers aanspreken om in het kerkgebouw een kaarsje aan te steken.

Maar Nightfever is meer dan kaarsjes. Het is binnenkomen op een heilige plek. Het is verwelkomd worden in een gemeenschap. Het is stilvallen in het hart van de drukke stad.

"Toen ik de eerste keer deelnam, kende ik niemand. De vreugde en openheid waarmee iedereen mij welkom heette, was hartverwarmend!"
(vrijwilliger Karo)

De jongeren van Nightfever zetten zich al jaren in om de Kerk dichterbij de mensen te brengen. Door weer en wind gaan ze op pad om mensen uit te nodigen in de kathedraal. Daarom: een warme dankjewel aan al deze topvrijwilligers!

Op 17 augustus vindt Nightfever opnieuw plaats in de kathedraal tussen 18.30 en 21 uur. Deze editie staat helemaal in het teken van Maria en vormt meteen ook het slot van het *magnifieke* IJD-werkjaar.



© IJD

1. Eindelijk. Met de inhuldiging op 31 mei van zijn Mariabeeld in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen werd een droom van kanselier Paul Smets werkelijkheid. „Het is ontroerend als het beeld van Onze-Lieve-Vrouw in processie door de kathedraal gedragen wordt. Dat beeld wil ik ooit namaken”, nam hij zich voor toen hij er ruim dertig jaar geleden onderpastoor werd. Bijna tien jaar werkte Paul Smets aan de uitvoering van zijn droom, tekende hij patronen, zocht hij materialen uit en reisde hij daarvoor Europa rond. “Terwijl ik aan het werk ben, zing ik Marialiederen. Creëren is een vorm van gebed.” Nu het kunstwerk voltooid is, krijgt het geen plek op zijn kast. “Het is veel te mooi om het alleen voor mij te houden”, meent hij. “Het wordt tentoongesteld in de Venerabelkapel in de kathedraal, waar iedereen het kan aanbidden.”

2. Op 8 mei stapten en rolden heel wat bewoners van woon-zorgcentra, zorgvoorzieningen, Samana- en Okrakemen, parochie- en bedevaartgroepen en religieuze gemeenschappen op weg naar Maria. De jaarlijkse meibedevaart trok dan naar de basiliek Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdes in Edegem. De dag tevoren was het verzamelen geblazen in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen.

3. Een groepje misdienaars knutselen een bladerenkrans en kronen een van hen voor heel even tot Maria. Met deze opdracht konden misdienaars uit heel Vlaanderen sterren verdienen tijdens de Magnifieke Mariazoektocht in Antwerpen op misdienaarsdag op 31 mei. De Mariabeelden op de huizen in de stad wezen daarbij de weg. In en rond de kathedraal van Antwerpen beleefden ze een dag vol magnifieke activiteiten en warme ontmoetingen.

4. Engelen spreken tot de verbeelding. In de Bijbel vertolken ze op een bijzondere wijze Gods nabijheid. Het werk van de Nederlandse kunstenaar Ineke van Geemen-Reuling verwijst vaak naar engelen en verbeeldt hoe de nabijheid van God rust en vrede brengt. Haar werk is te bewonderen op 'Dicht bij jou', de jaarlijkse zomertentoonstelling over religieuze kunst van de centrumparochie van Mol. Ook Joop van Mijsbergen exposeert er. Het centrale thema in zijn werk is 'de storm op het meer' en hoe de aanwezigheid van Jezus rust brengt. Waar en wanneer? In juli en augustus op dinsdag, zaterdag en zondag van 10 tot 17 uur, behalve tijdens de kerkdiensten, in de Sint-Pieter en Pauwelkerk, Markt, Mol. Info bij Norbert Wauters, 014 31 27 29, www.sintpieterenpauwelmol.be



© Paul Smets



© Luc Collart



© Eline Vandendriessche



© Sint-Pieter en Pauwel

WAS JIJ ERBIJ?



© Christian Clauwers

➤ Bevroren land op Linkeroever. "Ik hoop dat mijn werk de bezoeker doet stilstaan bij de ingenieuze schoonheid van de natuur en datgene wat nu op het spel staat wanneer de mens niet ingrijpt in zijn CO2-uitstoot, de plasticvervuiling van de zeeën, de exploitatie van de mijnindustrie in ongerepte gebieden." Dat is de boodschap die de jonge Antwerpse fotograaf Christian Clauwers mee wil geven met beelden over zijn odyssee naar Antarctica, Spitsbergen en de Zuid-Atlantische Oceaan. Nog tot en met 25 augustus, op zaterdag van 14.00 tot 17.00 uur en op zondag van 12.00 tot 17.00 uur in de Eckerk Sint-Anna-ten-Drieën in Antwerpen-Linkeroever. Gratis inkom.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

LIEFDE

Swa zat zoals elke dag maandagochtend gewoon in zijn stoel, maar dit keer dood. De stagiaire van de receptie in de seniorenflats was na ongeruste telefoontjes van Swa's dochter dan toch gaan kijken en trof hem in die houding, maar omdat ze in haar schoolboeken geen aanduiding vond van wat je dan moet doen, had ze hem laten zitten en teruggebeld dat ie er dood in zat. Ze had zich kunnen vergissen want ik heb van achttentachtiger Swa vaker gedacht dat hij zo ver was. Tot vorige week kwam hij iedere woensdag permanentie op de pastorie doen. Hij was ermee begonnen toen Ons Maria elf jaar geleden stierf. Elke woensdag hetzelfde steevaste ritueel. De kapel openmaken, het licht aansteken en dan met de armen gekruist drie uur zitten wachten in een klein kamertje met alleen een thermos zelf meegebrachte thee en soms de kat van de pastorie. Omdat pastorieën nu eenmaal niet langer op de gedachtekronkel van gewone stervelingen liggen, kwam er maar heel af en toe een telefoon. Die nam Swa dan op en zei luid roepend: 'wallo-mèttè-bijrmenainch-fan-tijligèd'. In vertaling: Hallo, met de permanentie van het Heilig Hart. Die informatie was zo essentieel maar onbegrijpelijk dat een beller mij op mijn gsm bereikte om te zeggen dat hij meerdere keren de pastorie had proberen bellen maar telkens in een Chinees restaurant terecht kwam. Wie toch doorzette, kon aan de telefoon verder kwijt wat hij wilde, want Swa was redelijk doof. En

het gesprek was altijd evenwichtig want Swa begreep ook niets van de boodschap van de bellers, maar daar gaat het niet om, want er was tenminste permanentie en de eindeloos trouwe herhaling van rituelen is de Kerk haar mooiste handelsmerk. Met gekruiste armen zitten wachten, was voor Swa antichambrezen op zijn weerzien met Ons Maria. Elf jaar lang had hij elke dag één moeilijk moment: opstaan en vaststellen dat ze er niet meer was. De rest van de dag trok hij een wissel op hun nakend weerzien. Ik herinner mij dat ik Ons Maria niet onder een Belgische driekleur had begraven maar onder haar laatste zelf geborduurde theedoek. Want ze was een ongelooflijk bescheiden, huiselijke, zorgzame en nauwgezette vrouw die zo uitstekend kon borduren omdat ze in haar halve eeuw huwelijk met koppige en soms opvliegende Swa geleerd had om geen steken te laten vallen. Omdat Swa en Maria nu opnieuw in elkaars armen liggen, hoeft hij de zijne nu niet langer te kruisen.

Ronald Sledsens



➤ **Ronald Sledsens**

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

NEEM EN LEES



www.relevant-bisdomantwerpen.be